

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Glosszák.

Budapest, augusztus 25.

(K.) Valamelyik magyar fürdőhelyről, egészen mellékes, hogy melyikről, riasztó hír jött a napokban. Azt mondta a hír, hogy a fürdőhelyen tifusz-járvány jelentkezett. Két nappal később a vármegyei tisztii főorvos, a szolgabíró fürdőbiztos, a fürdőigazgató és az intézeti főorvos aláírásával hivatalos cáfolat jött, hogy a járvány hazugság. Az újságok közölték a riasztó hírt és közölték a megnyugtató cáfolatot: a dolog rendben van. Pont.

Vagy mégse. Most, amikor a konkrét eset el van intézve s a hirlapi glosszák senkit sem érinthetnek üzleti érdekeiben vagy esetleges érzékenységeiben, nézzük meg ezt az esetet minden vonatkozásában. Magyarországon és mindenütt a világon egy gondolkoznak az emberek, hogy fürdők egészségügyi helyzetéről ellenőrizetlen híreket a nyilvánosságba dobni: enyhén szólva, könnyelműség. Föltétlenül igaz. Minden fürdőnek pár hónapra van kimérve az élete s ezt a kurta kis időt megfontani vagy ebben a pillangónyi élet-keretben a közönséget a fürdőtől elriasztani: részben ostobaság, részben gonoszság. Magyar fürdőkkel szemben pedig egyszerűen gyilkossági kísérletnek kell minősíteni minden olyan hiradást, mely kellő alaposág nélkül kétségeket támaszt a fürdő egészségügyi viszonyainak kifogástalansága iránt. Ugyse sokan török magukat a magyar fürdők után s ha alaptalan riasztó hírekkel még ezeket is másfelé térítjük, akkor ezzel nemcsak a tengő-lengő magyar fürdőket kergetjük anyagi romlásba, de mindenek fölött hazafiatalan dolgot is mivelünk. Ha tehát el is tekintünk attól a nem ritka eshetőségtől, hogy az ilyenfajta riasztó hírek gyártásában

a konkurrenca is remekelhet, még mindig a legnagyobb óvatosságra ösztökél az a körülmény, hogy egy magyar fürdő közönségét se anyagi, se hazafias szempontból nem illik kósza híresztelésekkel elriasztani. Járványokról, amelyek nincsenek, sohse kell beszélni, de magyar fürdőkörül lévő szó, még ugy sem. Mig a járvány hivatalosan és kétségtelenül konstátálva nincs: addig okos is, szükséges is a hallgatás. Ez az egyik strófa s azt akarjuk vele megértetni, hogy mindenképpen respektálni valónak gondoljuk a magyar fürdők érdekeit.

De van másik strófa is. Az érdek, melyet oltalmazni kíván, nem kisebb, mint a magyar fürdők. Ez az egész ország egészségének érdeke. Arra méltóztassék gondolni, hogy a fürdőket — és mentül előkelőbb a fürdő, annál inkább — az ország minden vidékéről látogatják. Mindenki gyanutlanul, sőt azzal a tudattal megy a maga kiszemelt fürdőjére, hogy ott egy esztendőre megint kitatarozza egészségének fogyatékosságait. Egy hónapig vagy kettő nem csekély áldozatokkal megmarad a fürdőhelyen, aztán vonatra ül és megy haza, mindenki a maga pátriájába. Már most méltóztassék egy abszolút nem valószínű eshetőségre gondolni: a fürdő igazgatósága érthető anyagi szempontból elítéli, hogy járvány nyomai jelentkeztek az illető helységben. Hiszen nem kell a dolgozat mindjárt felfújni! Akkor aztán a gyanutlan egészségkeresők inficiálva, amint vannak, az abszolút idő után vonatra ülnek, inficiálják a vonatokat és mennek százfelé, az ország minden vidékére, ahol önmagukkal együtt meghozzák az esetleges járvány csiráit is. Ki van ez az eshetőség zárva? Nincsen. Volt már reá kázu? Talán volt. Kisebb mértékben mindenesetre volt, akárhányszor is. Hát

fölmerül a kérdés, hogy mi a kisebb baj: ha egy fürdővállalat egyetlen esztendőben veszteséggel zárja le a könyveit, mert a rossz hírek távol tartották onnan a fürdőző közönséget, vagy ha az inficiált fürdő gyanutlan közönsége az ország minden részébe elviszi a betegséget? A logikus válasz csak az lehet: egy vállalat romlása nem nyomhat annyit a latban, mint egy ország egészsége. S ez annál természetesebb válasz, mert hiszen akár mint titkolózók az a vállalat, legföllebb arról az egy esztendőre mentette meg az akciáit. A következő esztendőben, mikor a dolog már kisült, a közönség még abban az esetben is el fogja kerülni, ha egyébként a járvány ígelmult föléle. Nem hinnének többé neki, elkerülnék. A fürdőnek tehát nem használt a leplezetés, ellenben az ország egészségét talán hosszú időre kockáztatta.

Azt mondhatja valaki: az illető vállalat is jól tudja ezt az igazságot s éppen azért meddő titkolózással nem kockáztatná egész üzleti jövőjét. Igaz. De a krónika, sajnos, tud olyan esetekről, hogy vállalkozók nem gondolnak a holnappal s menteni akarják a mai hasznót. Nekik is jobb a mai veréb a holnapi tuzoknál. Csak néhány esztendeje, hogy egy híres érseki városban, melynek lakossága jobbára abból él, hogy kosztot és kvártélyt ad az egész környékről az érseki iskolákba hozott diákoknak: a kipattant botrányig eltussolta az uralkodó járványt, nehogy a megremült szülők hazavigyék gyermekeiket s a város lakossága elessék egész évre jövedelmi forrásától. Sok kis koporsó fölött kellett találkozni a környékbeli szülőknek, míg a gyilkos titok kipattant, az iskolákat bezárták s a gyerekeket hazavitték. A lakosság mégis elesett jövedelmétől, de már akkor a szegény szülők is elszakadtak édes magzatjaiktól. Ez

TÁRCA

Beszélgetés.

Szolt az egyik: Lassan már észre jár,
Valami bánat sír a levegőben.

Szolt a másik: Éreztem este már
A körúton hazamenőben.

Összeborzadtam hirtelen,
Titkos gyász kelt szívem legrejtékén.
Hús szellő bolygott utcán és tere
Bús ökörnnyálat lengetve felém.

Szolt az egyik: Hány hervadt levelet
Röpít a szél most az utcákon át.
Szolt a másik: De milyen szép lehet
Látni az erdők őszi búcsuját.

Ritkán ha esendül fütty a lombokon,
A fákon bágyadt, bús napfény pihen.
A városban az ősz csak álmodom,
Nem hervad más itt, csak az én szívem.

Szolt az egyik: Az ősz úgy szeretem.
Szolt a másik: Mintha bűt hozna rám.
Elhallgattak s úgy néztek esendesen
Ki a kávéház fényes ablakán.

Pásztor Árpád.

A Tatrából.

— A Budapesti Napló eredeti tároája. —

Irta Porzó.

Busan gondolok arra a pillanatra, midőn kitékintve ablakomból, nem a gómöri hegyesgüllámzik majd végig a szemhatáron, hanem sűrűn lefátyolozott ablakok hosszu sora áll glédát élettem. Es nem zugó fenyevesek fűszeres lehe csap felém, hanem, ha közben tán megnyit az az ablakosor, Zacherl urnak pokoli találmánya büzlik át, melytől pusztul az ember s megbizik a molyfiastul. Sőt hazulról vett hírekből azt is megköllött éretem, hogy szememnek soványka örömet, azt a zöld falatkát, egy iskola kertjét, azóta tövestül kiirtották, az elő fák helyébe ültetvén hórighorgas holt fenyőszálakat, hogy a támogatással a gyermeki lélek zsöndítése végett pohanyó téglából alkossanak még egy emeletet, ahol a gyermeki tödő, mely kétóránkint itt kapkodott egy kis levegő után, a mélyen tisztelt botanikának egy másik növényét fejlesztesse magában: a penészvirágot. Rügy: diákul tuberculom.

Hogy a művelődésnek van lelke ilyen barbárságot cselekedni!

S mi mélységes mélyre az Isten ego alá fogok én visszasírni innen, ahol 1200 méterrel közelebb lakom ő szent fűségéhez slátom naponkint oltárjának magasztos triptikonát, melyen hol megszáll az áldozati felhő, hol meg a Tar patak onlásának orgonaszava mellett, viszi áldását szanaszerte, melyet káromkodva fogad a kegyes emberiség, hogy mi a menydergős ménkűnek jár olyankor, mikor gyűjténé a sarjut s learatná azt a kis zabocskát, mely mint egy otfelejtett napsugár rezeg a zöld mezők árnyán.

Annyi magyar beszédbet hallok itt, hogy szinte azt hiszem: Marienbadban vagy Karlsbadban járok. Persze, hangzik német szó is, de jobbára

külföldiek ajkán. A nép, mely itt nyaranta munkálkodik, tót. Csak a belső szolgálatot végző eselőség beszéli a kedves szepesi német dialektust. Azt hiszem, rövid időn egészen Zólyommá válik ez a vármegye. De még, mintha a régi magyar érzés is kivessze belőle. Uglátszik a Korn ur nyomán itt is konkolyi kelt. Hát nem kiáltja oda egy felkai kocsis a poprádi pajtásnak fülem halatára, hogy: „Was kérem állasson? Immer nur kérem állasson! Deutsch sollst reden!“ Annak, aki engem a völgyből ide felhozott, olyan magyar neve van, (birom és őrzöm a névjegyét) hogy szinte harsog. Megértette mindenegy magyar szavamat és ne adj Isten, hogy magyarul válaszolt volna. Az itt esengős négyesen járó magyar urak ezt természetesen nem vehették észre, vagyha is: lenező cserditéssel vágatnak el fölötté.

Már-már nemzetközivé kezd válni az itteni társas élet. Van itt ameriánus, francia is. De ezek, mint a többi idegen, csak a természet s nem a társaság kitünőségeit keresik: a mindjavuló utakon megközelíthető rengeteg hegy uraságokat, orom fenségeket. Innen van, hogy a csodás gyorsan időpernt dernier cris de Paris teremtő parancsára kivirult bájos asszonyi tolette sugar hordozói mellett ott áll bokán fölül ér, minden hívságról lemondó tiroli daróc rokolyában nem egy esinos alak, napernyő helyett szorítva a vastóvises öles botot s emelve szöges talpu bakancsait, hátán lebegő pillangó-csokor helyett a hegyi átalvetővel.

Oh szerelmes Istenem, mennyi díszöséget alkottál ennek a te magasztos szikla-zsámolyodnak szakadékaiban és tövében! Ha odajárulhatnék színed elé, hogy bűnös ajkammal érintsem díszöséges felhőpalástodnak, hol a nap aranyával, hol a hold ezüstjével, zugó vizeidnek gyöngy- és gyémánt ékességeivel szegett tündöklő széleit! De mikor itt még a völgybe is föl kell mászni! Hát a hegynek! Ahol nem éred be, oh kegyelmes Teremtőm, a keresztényi térdenjárással, de

az eset pár esztendő és mindenki emlékeztet rá. Vagy ott volt egy másik eset, mikor megint csak pár esztendővel ezelőtt egy püspöki patronátus alatt álló magyar fürdőhelyen titkolták el, hogy a différia lépett fel járványosan. Harminc árthatlan gyermeknek kellett elpusztulnia s a fürdő igazgatósága még akkor is azzal csitította a kétségbeesetten kifakadt szülőket: „az istenért, minden vendégünket elriasztják!” A fürdőhelyet aztán mégis csak el kellett szigetelni — de hol volt már akkor az a kis csapat regruta, akiknek időnap előtt kellett berukkolnia a mennyei hadseregbe? Ezek az esetek jóformán tegnapról valók, mindenki előtt ismeretesek s a helységneveket csak azért hallgatjuk el, mert ki az ördög akar nekik ártani! Hadd merüljön feledésbe, ha van rá mód: hogy igenis vannak és lehetnek esetek, mikor az ország egészsége érdekében kisebbre is szabad takarítani egyes vállalatok anyagi érdekét.

A konkrét eset nem ok, csak alkalom ezekre a reflexziókra. A hivatalos megnyugtató mindenkit kielégíthet. De ugy általában szólva, talán rendjén volna valamely adminisztratív intézkedésről gondoskodni, hogy a fürdőző közönség ne csak arról kapjon tájékoztatást, mekkorák a szobaárak, de arról is, hogy milyenek abban az időben a fürdőnek és környékének egészségügyi viszonyai. Megy ugyan arról is némi tájékoztatás a vállalatok prospektusaiban, de vállalatok ritkán becsméri a portékájukat s hivatalos tájékoztatás mindenestre megbízhatóbb és pártatlanabb volna. A főváros egészségügyi helyzetéről sürűn adják ki a bullefineteket, pedig a fővárosba nem jobb egészség okáért rándulnak fel az emberek. Egy-egy fürdőhely nyaranta különben is fővárosnak fest: hát vegye át ezt a fővárosi szokást is és hivatalos műhelyből adjon ki bullefineteket a vidék egészségügyi viszonyairól. Akkor aztán lesz mód a könnyelműségből vagy konkurrenciából eredő rémhíreket ellenőrizni. S akkor a fürdő érdekeit senki sem bánthatja, de a közönségét sem . . .

BELFÖLD

A kiegyezési tárgyalások. Az osztrák sajtó egy része a tárgyalásokra vonatkozó konkrét ada-

megkövetelőd a bálványimádó, pogány négykézláb való áldozást! A szivem szakad belé a fájó irigységét és bálványimádó, midőn cordilleraí oromvívó ruházatában elém toppan az én Salamon barátom, barnapírora sült ábrázatán a magaslatok taposóinak diadalmas kifejezésével, a megszokás hangján ódalgéyintve, hogy hű alattvaló léte a Ferenc József-esucson élte ma, 6 fel-sége születésnapján a magyar királyt. „Nem esekély munka volt”, mondá könnyedén. „Már délután csak a Zergére megyek föl uszonnálni.” A tarpataki vizeséshez, (ahova én nyögve jutottam el) ahhoz a vizeséshez, végzi be fitymálva, az ebéd utáni szivarjának a hamuját szokta ló-dítani. Pihenőnek aztán teszi egy rövid séta a Sziléziai házhoz.

Hogy a környező kisebb csoda-állomásokhoz sima gyalog- és gondosan épült szekérutat vezetnek el, nem újság. De már a vitás tengerszem legszélére is olyan kényelmes ut kanyarodik fel, hogy — így biztosított feléle Pettera bácsi, 6 fel-sége gödöllei vadászatainak főintézője — akár azon az istenverte automobilon is föl lehetne szállani hozzá. Kataraktáival Norvégia emlékeztet, virulásával Helvéciára, különösen ennek hegyi hoteljeire. Hohenlohe goncolandi herceg ugyanis, akinek mesés gádzagságához képest Rockefellerék és Van der Bilték „silány grajzelorosok”, az ott körül tanázó tejszinhabos cycloppokkal pompás vendégfogadót hengerítettett össze, ahol a modern tündér: a comfort ölben pihen a vándor s ujjja intésére pilseni 6s-forrás buzog a sziklából, sül a gyöngéd zerge-gödölje-gerinc és tündöklik csillagos-ság tekintetében a fiastyukkal veteksző Martel. Sőt, ha az utas nem holmi gyalogzatos honi újságíró, aki a „Tengerszem” magyar volta mellett kúrtól és doból, megnyílv előtte a hercegnek még közszá-i kecskét is nevelő vadasa, melyen át rövidebb s kellemesebb ut vezet el ahhoz a titokzatos, dantei tóhoz. Mely vízbebe delelő hosszú tót legények és szőke polyák parasztok hullatják a keserű turó morzsáit, boroviczkával dicsérvén a kegyelmes urat. „En nem tudom, hanem csak úgy mondják”,

tok hiányában az osztrák kormány nehéz helyzetét eseteli, amelynek küzdelme tulajdonképpen csak akkor fog kezdődni, ha a megegyezés a két kormány közt már létrejött.

Az *Information* azt mondja, hogy Koerbernek semmi reménye sem lehet arra, hogy a Reichsrath elfogadja a kiegyezést. A *nagy-német párt* már csak elveit miatt is a perszonál-unió híve és semmiféle kiegyezést nem fogad el. A *keresztény-szocialisták* és a *német néppártiak* már évek óta üzött agitációjukban nagyon is határozott állást foglaltak oly kiegyezési követelések mellett, melyek föltétlenül hiányozni fognak Koerber javaslatából. Ez a két párt tehát nem fogadhatja el a javaslatokat, s legkevésbé a keresztény-szocialista párt, mely ha engedékenységét tanúsít a kormányval szemben: el fog bukni az öszszel az alsó-ausztriai tartománygyűlési választásokon. A *cesehnek* szintén nem kell a kiegyezés addig, a míg a nyelvkezdés el nincsen intézve; nem érik be vele, hogy Prága modern képtárat kap az uralkodótól: ily oleos ajándékért nem adnak jól nemzeti jogokat. A Reichsrathnak tehát csaknem minden pártja ellene lesz azoknak a kiegyezési javaslatoknak, melyeket Koerber a parlament elé fog terjesztani.

Az *ifjúceshek* lapja, a *Narody Listy* máris erősen fenyegetőzök. Azt írja mai számában, hogy a csehek obstrukciója be fog következni, ha követeléseiket a kormány nem fogja teljesíteni. A casus belli adva lesz, mihelyt a kormány visszautasítja a követelések teljesítését. Há-három hét múlva világhossz lesz e tekintetben. Ha a kormány a csehek arra fogja kényszeríteni, hogy kardjukhoz nyuljanak, akkor többé nem lesz pardon. Miként a kormány fog a csehekkel szemben viselkedni, úgy fognak a csehek viselkedni a kormánnyal szemben, *miután a csehek ismert követeléseikről mit sem fognak engedni.*

Más *cesh* lapok is foglalkoznak követeléseikkel, de azok hangja higgadtabb. A csehek kívánsága e lapok szerint az, hogy követeléseiket a parlament öszszelűlése előtt legyenek kielégítve. *Koerber* a múlt héten az ifjú-csehek követelése ügyében tanácskozással folytatott az ifjú-csehek egyik vezérével, *Stranskyval*, azonkívül a parlament alelnöke is Bécsbe érkezett, hogy belpolitikai kérdésekben tanácskozzék.

Biró Tamás miniszteri tanácsos, az új autonóm vámtarifá szakeladójá, a magyar miniszterek elutasítása után is Bécsben maradt, ahol dr. *Roessler* miniszteri tanácsos, osztrák szakeladóval az új vámtarifával egybefüggő több részletkérdés felett tárgyal.

A vitás tengerszem. A gráci választott bíróság ma folytatta tárgyalásait a vitás tengerszem ügyében. A mai tárgyaláson az osztrák eladó folytatta előadását, aki az 1887-ben a tengerszem ügyében folytatott tárgyalásokra terjeszkedett ki, mondván, hogy

mert innen, e magaslı mélységből, ahol állók, csak gávya pillanthatók fel oda.

És állva itt alant és fel- és körültekintve Istennek ezen a nagy kijelentésén, régi esunya szokásom szerint eltűnököm rajta, mi lehetne itt, ha nem a mi kezünkön volna. A kusza birtokviszonyok lépten-nyomon akasztják meg a magán-vállalkozást. A cipzser paraszt, hogy a Tátrájának levegőjére szomjas, a fenyő illatára éhes nagyvárosi rákapott, szinaranyat szeretne ásnai a hegyeiből. Kevelsi a megváltás nagy öszegeit, melyeket idegen nagy tőkék ajánlottak fel. A vidéki apró bankok pedig nem győzik erővel. De ami keveset alkottak, hálára kötelező. Talán föltetszik az a dies illa, midőn egy nekik bus napon, nekünk ünnepünkön, a törvény a közjó nevében felszabadítja ezt a gyönyörű vidéket.

Addig is az állam tett, amit tehette. A közel Fenyőháza, a szomszéd Tátra-Lomnicz ékes tanuságai a biztató példaadásnak. De hát mindig állam, mindenütt állam? Mily szomorító ez a gámkodás! Hol van Norvégiában, Svájcban, Tirolban állami fürdő-telep? Bérbe adott állami fogadó? Mindenütt a polgárság ereje szórta tele a csuesokat és partokat vendéglő-kastélyokkal, fürdőpalotákkal, bájos nyaralókkal. Nem-e meg-szégényít, hogy Herkulesfürdőnek hévízeiben is csak az állam tartja a lelket? Et caetera hun-garica.

Tizennégy éve, hogy itt jártam. Sok üdvös változást tapasztalok. Jobbára persze egyenetlen ugrásokban nyilatkoznak. Fürdőjében a gőzfűtő meg van aranyozva, míg a gyermekre szabott rövidke kád előtt a gyékény s nem is a szőnyeg, lueskos és lyukas. Villamos a ösöngettyűje, de bökheted váltig — a jóságos arcu fürdőző néni-ke oda van ruhát mángolni. Ó- és Uj-Tátrafüredet gondos kerüti ut kapcsolja ötsze, de közül esik a Legyes-sárdra, a kocsisok és hegyi kalauzok diszelen bözéje, melyből mezitlábba szolgálók egymásután hordják elibék a moslékos dézsát,

a lengyelek egy 23 aláírással ellátott okiratot is adták a magyaroknak, de a magyarok akkor nem válaszoltak a lengyelek álláspontjára. Előadása közben a magyar előadó az osztrák előadót magyarázóat meg-jegyzéseivel többször félbeszakította. A tárgyalást, melyen sok lengyel volt jelen, 1 órakor félbeszakították. Tárgyalás után a lengyelek külön tanácskozássá gyűltek egybe. A galíciai előadók holnap délelőtt be-fejezik előadásukat, mire a magyar védő mondja el beszédét. Szombaton a tárgyalásokat megszakít-ják és 21-én helyszíni szemlére utaznak. Hír szerint a tárgyalásokat azután Badenben, Bécs mellett fogják folytatni.

A gyermekifjuság olvasmányai.

— *Wlassics* miniszter körrendelete. —

Budapest, augusztus 25.

Magyarország öszszes tanfelügyelőségéhez körrendelet ment szét *Wlassics* Gyula közoktatás-ügyi minisztertől. Ez a körrendelet szól a népis-kolák tanulóinak az olvasmányairól és kiegészítő része egy céltudatos, következetes programnak, amely kezdődött a népisiskolai szemléletképek üdvös reformjával, folytatódott a helyesírásról való gondoskodással s most eljutott a föntjelzett, ugyancsak jelentős kérdéshez. Hogy ez valóságos nemzeti fontosságú, alapvető kulturális kérdés, arra bizonyára nem kell sok magyarázat. Az emberi élet nem is nagyon gondos figyelése taunit, emlékeztet mindannyiunkat arra, hogy a mese, az elbeszélő könyv nemcsak a zsenge gyermekkorban, hanem később az ifjuság, sőt az előrehaladottabb kor éveiben is mennyire döntő befolyású. Magán tapasztalhatta akárki, hogy a legkedvesebb és a legbiztosabb uton úgy jutott ismeretekhez, ha elbeszélés formájában kapta öket aya, lelke s hogy mihelyt az olvasás tudományá-ban járatos lett, az iskolai tanítás után sokkal mohóbban áhítottunk az olvasmányokra, mint a kimért leckék megtanulására. Es különösen mélyen vésődött emlékezetünkbe az, amit egészen kis diák korunkban tanultunk meg olvasva.

Hogy ezek után elsőrendű érdek azoknak a könyveknek a megválogatása és öszszeállítása, amelyek a gyermekek kezébe kerüljenek, ez is csak kétségtelen. A legnagyobb és legszétágazóbb kérdés ez, amely minden nemzet nevelésügyében nagy gondot okoz és kevés helyen is van alkal-mas módon megoldva. Volt már nálunk is intéz-kedés paragrafusokban erre nézve, de épp úgy, mint ahogy a tankönyvek terén nem jutottunk el a teljes rendeződéshez, a gyermekifjuságít könyvtárakban sem élvezhették a lehető ideális állapotot. *Wlassics* miniszter, körültekintő gondos működése során, most erre a nagy kérdésre is ráirányította a figyelmét. A terjedelmes körren-delet sok pontban tüzi ki azt az eljárást, amely-lyel igazán megfelelő, hasznos ifjusági könyvtá-akat rendezhetnek be a népisiskolák.

hogy azoknak már nem is kétes tartalmát annak a magasból alászkellő vig patának tiszta vízbe sühintésé bele. Mikor a megrakodott pincér az ebédőben elszáglud mellettem, alattam meglódlu a deszka. Mikor visszaroiban, alsúllyedek, de ek-kor meg a szomszédomban libben föl s kanalából, melyet szájához emelt, a levest a fölébe loec-santja. Valóságos hintajáték; aprók nagy öröme, felnőt éhesek bosszúsága.

De mekkora haladás szemben e fogyatko-zásokkal! Ó-Füreden épp most fejezik be az új fürdőházat, mely kényelem, célszerűség s tisztaság tekintetében az ismeretes legfokozottabb ki-vánalmaknak is meg fog felelni. A két nagy vendéglőben — csak Ó- és Uj-T-Füredről szól-hatok — szakésművészek föznek minékünk a francia és magyar konyhamesterség szerencsős öszsefoglalásával olyan pompás ételeket, hogy az ember, bold. Bernáth Gazsi szerint, mint kaplány ül asztalhoz s mint püspök kel föl mellőle. És, jóságos Gondviselés, mekkora porciók! Akit Ma-rienbadnak az étkezésre is kiterjedő fogyasztó fegyelméből ide terelt kedvező sorsa: szuszogva emlegeti ezt a józól, boldog bőséget. És, ami a honi vendéglősök dícsékedésében többnyire nagy hazugság: valósággal tapasztaljuk a mérsékelt árakat s a figyelmes szolgálatot. A pincér-legények egy szálig öscolni való fiúk. Mint a párisi gargon, a mi Lajosunk vagy Imrénk is tudja a dörpést: ért a készítés titkait, magya-ráz, tanácsol s ékesszólásával ösaszarmadarrá lépteti elő a csirkét. De nyáron sült és ropogós a bőre. Hát jó.

Am a bosszúság itt is megzavarja a tiszta örömöt. Szanaszerzte, a második, meg a harmadik vármegyében is tiszével, huszasalval bugyog a jobbánál-jobb savanyu víz, de meg három ugrás-nyira fölünk fakad a kellemesen bizsergő Csáky-forrás, és ott a falon mégis kérkedik az állott Giesshübéli! Igazi vakmerőség! De nem ám Uj-Füreden, melynek minden nemzetközi volta mel-lett magyar valóját finom tapintattal, puha bár, de erős kézzel tartja fenn az én elhunyt kedves,

Sok szempont alapján lelkiismerettel kell eljárni azoknak, akik ebben a szervezésben hivatalos részét vesznek, de nem is lehet kétkedni abban, hogy a hivatott tényezők örömmel sietnek majd a miniszter nemes és bölcs intencióira a megvalósítására. A feladat minőségéről, módzairól, az üdvs program szelleméről, hazafias célzatról pedig világosan szól a körrendelet, amelyet itt közlünk:

Nemzetünk művelődése csakis úgy fejlődhetik és ismerkedhet meg kelőképpen, ha a nemzet tagjainak millióiban az olvasás szeretetét s a tudás vágyát fel tudjuk ébreszteni.

Hogy pedig népünk a pihenés napjain hazafias érületét ápoló, vallásérköcsös érzését fejlesztő és szívet-leket gyönyörködő olvasmányokban keresen üdülést és szórakozást; hogy elméjét, a nép- és ismétlésközlőből kikerülve, még azután is hasznos olvasmányok útján képezze; hogy tudását saját boldogulása érdekében hasznos művek olvasgatása által tapasztalatai köréne szűk határai közt is mindinkább gyarapíthassa öregbítthesse; hogy hazai intézményeink tisztelét, nemzeti hagyományaink és nyelvünk szeretetét jeles írók örökbecsű alkotásai visszhangjaként szívében az élet fárasztó küzdelmei között is sértetlenül, épen megőrizze és mindinkább fejlessze: szükséges, hogy serdülő ifjuságunk már zsenge korában, körülbelül tízéves korától kezdve hozzászokják az olvasgatásához, a könyvtárhoz s ahhoz a gondolatához, hogy a jó könyvtár minden emberre nézve a tiszta örömszök kiapadhatatlan forrása.

Már hivatali elődeim is foglalkoztak a kérdéssel. Az 1877. évi december 18-án 30535. szám a'att kelt miniszteri rendelet intézkedett, hogy a népiskolákban a beiratási díj s a büntetéspénzek egy része ily könyvtárakra fordítottassék s hogy az iskolai könyvtárakat úgy rendezzék be, hogy a könyveket lehetőleg a tanulók szülei is használhassák.*

Sajnálattal tapasztalom azonban, hogy ezek s az ezután kiadott hasonló rendelet a múltban kevés eredményt értek el.

Mint hogy pedig közművelődésünk érdekében szükségesnek tartom, hogy egyetlen állami vagy községi népiskola mellől se hiányozzék ezen/ a jól szervezett és gondosan kezelt ifjusági könyvtár, felhívom a tanfelügyelőséget, hogy az iskolai ifjusági könyvtárak ügyét állandón különös figyelmére méltassa; a már meglévő ily könyvtárak állapotáról a folyó naptári év végeig hozzám részletes jelentést terjeszzen be, feltüntetve abban az iskola jellegét, az iskolai könyvtárakban meglévő művek címét és szerzőik nevét, valamint a kötetek számát s ezentul minden tanév végén az előforduló változásokról és gyarapodásokról számot adjon.

Mindenekelőtt szükségesnek tartom elrendelni a következőket:

1. Minden állami és községi elemi és ismétlé-

Szontagh Miklós barátomnak méltán kegyelt, ünnepelt özvegye.

Füresán esik éhomra az a sirató magyar nótá, melyre a Radics bandája már korán reggel gyújt rá. Ugyan kit temettek? Kinek a babája halt meg? Vagy felbug a bus tározaton a könny-fakasztó kuruc-nóta. Már mire való így szőzfosztani annak édesen fájó varázsát? Szinte kegyetlenség ilymód tompítani ez édes-keserves hallgatónóták erejét. Reggel friss nótá kell, friss kávé és friss újság. Hanem este annál jobban talál a zene a napközben sűrű remegésbe ejtett lelkeknek. Nem a kávé éleszt már ilyenkor, de költőget a bor. Hallgatjuk a nótát hol eszgedve, hol nekidivámodva, de mindig boldogan. Söt néha, takaród felé, szilajra gyul a jó nevelés merev reguláiban megéberedett kedv, olyan gyöngyön huza az a szöke cigány. Hogyne, mikor még a simképű apát ur is, akibe bizony tiszta magyar vér szorult, oly magasra lödítja karját, hogy repülni kezd nyakában az arany kereszt. A maga nótáját kéri — igazi duhaj nótá — s a nagybölgövel versenyt bele-belemordul a muzsikába és, hogy uri voltát bizonyítsa, bankóval teríti le a bujdosó tényéron azokat a hitvány piculákat.

A közel és távolabb eső kirándulóhelyeken kétes időjárásban is találkozunk gyalogszerrel, lóháton vagy hintón érkezett vendégtársakkal. Még meg sem rendeltük a hűsítőt, a látépláplávelet, vagy minok is hívják uj-magyarán az anizkot, esomóstu rakja elibénk a felszolgáló legény, aki szegény még itt is frakkban feszong. Hát fogyasztjuk a Drezdában készült tátrai látéplápeket, gondolkodván, ki legyen a százegyedik, akinek még nem irtunk. En a mi Erzsikéknél emlékszem meg. „Ez itt gyerekem az Oriás visesés. Biz' én nem láttam. Nézd meg legalább te.“

Aki magában szeret andalogni: azt barát-ságos utmutató táblák terelik nyomra: „Lomnicz

iskolában, ahol eddig nincs, szerveztessék az alábbi pontokban körülírt iskolai ifjusági könyvtár.

2. Ezen könyvtár felállításának és fejlesztésének költségeire az állami elemi iskolai Gondnoksági Utasítás 22. §-a, illetőleg a községi iskolaszéki utasítás 33. §-a értelmében az állami és községi népiskolákban minden tanulótól beszedendő 50 fillér beiratási (felvételi) díj az említett utasításokban megjelölt arányban fordítottassék.

3. Az iskolai könyvtár mindenkor az iskola tulajdona marad. Az 1897. évi 72.186. sz. a. kelt körrendelet értelmében az iskolapületnek alkalmas részében helyezendő el s kezelője a tanító, vagy a hol több tanító van a tanítótestület által megválasztott tanító. Utóbbi esetben azonban a könyvtárt kezelő tanító minden intézkedésében, különösen a könyvek beszerzésére nézve, a tanítótestülettel egyetértőleg tartozik eljárni. Az ifjusági könyvtárt kezelő tanító kötelem, hogy a beszerzett ifjusági iratok tartalmát ismerje. Erről a tanfelügyelőség hivatalos tájékoztatási alkalmával meggyőződést tartozik szerezni.

4. Az állami és községi népiskolákban a tanítók illetve tanítótestületek ezentul csakis azon művek sorából szemelhetik ki a népiskolai ifjusági könyvtárba beszerzendő ifjusági iratokat, amelyeket ezen rendelettel egyidejűleg szervezett Népiskolai Könyvtárak Intézőbizottságának felelős ajánlatára a népiskolai ifjusági könyvtárjegyzékbe iktattam. Ily könyvtár-jegyzéket a Hivatalos Közönyben vagy valamely tudományos folyóiratban időnkint közzé fogok tenni.

5. A könyvtár használatára nézve a tanító, vagy tanítótestület rövid pontokban foglalt szabályzatot alkot, amelyet a gondnokság, illetve az iskolaszék útján a tanfelügyelő jóváhagyása alá terjeszt. Úgyelni kell arra, hogy a könyvtár használatát a tanítás idejét meg ne rövidítse és hogy a tanulókkal szemben az olvasás megengedése föltételes legyen és lehetőleg csak a 10-ik életévük betöltöttüknek engedettsek meg. Különös gond fordítandó arra, hogy a könyvtárt főleg az ismétlésközlő növekedék és az ifjusági egyesületek tagjai vegyék igénybe.

6. A gondnokság (iskolaszék) megengedheti, hogy a tanulók szülei az iskolai könyvtárból a maguk számára kikölcsönözött könyvekért olvasási díjat fizessenek, mely azonban egy, bár több kötetből álló műrt 10 fillérnél több nem lehet s hogy ez az összeg számadás kötelezettsége nélkül a könyvtárt kezelő tanító tiszteletjára legyen. Az iskolai tanulóktól azonban külön olvasási díjat szodni nem szabad.

Elváróm a tanfelügyelőségtől, hogy az itt közölt elvek keretén belül minden lehető idővet, hogy a népiskolai ifjusági könyvtárak nagyrontosságú ügye minél szélesebb körben felkaroltassék.

Budapest, 1902. július hó 2-ikán.

Wlassics Gyula.

KÜLFÖLD

Változás a budapesti szerb főkonzulátusban. Egy mai estilap hírt ad arról, hogy a budapesti szerb főkonzulátus vezetésében legközelebb változás fog beállani. A mostani főkonzul, Barjaktarovic Milivoj, családi okokból visszamegy Szerbiába, helyére pedig Jovics

felé. „A Füredek felé.“ Ilyen összefoglaló rövid magyarságról sem álmodoztak a Csokonai és Vörösmarty Mihályok.

Csak dörgését hallom a nagyobbik vizomlásnak, és megint eltűnök, milyen szép is volna: ott, ahol ez a víztömeg ágakra szakadó patakokban elfolyik, az elrekesztett völgyben meggyújtani, hogy válna Tarpataki tóvá, míg alárohán, haszlatan elfecsérlődő nagy erejét igába hajtán a technika s hogy meddő energiáját hasznos életre kelte, villanyfényben fűrössze a három telepet és fiókjait, mint ahogy eselőköték ezt Wildbad-Gasteinban. Tátrányi teher gördülne le azzal az újítással dr. Jarmay László kedves kollegámnak szívéről, mely annyi szerezettel dobog a Füredekért. En legalább ilyen értelemben és érzelemben akarok ráköszönteni most vasárnap, midőn működésének huszonöt éves fordulatát készülünk megülni e jeles és buzgó orvosnak.

Hogy soraim végére érek, egy mulasztásomat veszem észre: még nem is szóltam a nőkről. Pedig róluk, sokfelé jártomban-keltemben, sohasem feledkeztem meg. Négy természetes kötet a megmondhatója. Mert hogy Tátra ide, hoidsugaras patak oda: nincsen szebb a szép asszonynál. Van belőle itt is néhány virágszál. Különösen kettő. Melyik a külön? Hosszas töprengés után abban állapodtam meg, hogy mind a kettő a szebbik. Amint hogy igaz is.

Kitekintek az ablakon. Alattam hol vékonyan, hol harsányan hangzik a „play“, az „out“ és a „game.“ Tennisznek deli ifiurak és karsu kisasszonyok. A lapdagyjító boy, egy kender-szősz haju chlapceka, apjának szakasztott mása, már szinte redukciója. Nehéz öblös kalap a fejében, szük halina-nadrág a lába-szárnán, bocskorka a lába-fején. Mire kivándorol a Zamerikába, már néhány angol szó tudományával fogja zuj vilag partjára kilépni.

szerb külügyi osztályiönök fog Budapestre ki-nevezetlni.

A német tengerészek tapintata. Berlinből jelentik, hogy a német birodalom számos tengerészegyesülete kijelentette, hogy az idén nem vesz részt a Széán-ünnepen. A kínai háboru tolyamán a francia és német tengerészek között kifejldött jó viszony továbbra is ápolni kívánják és nem akarnak ünnepegni francia bajtársaik egyik legszomorúbb vereségének napján.

Interview Száráfóval. A N. W. T. szófiai levelezőjének alkalmá volt a macedón-bizottságok ülésezéséről és mozgalmáról beszélnie Száráfó Borissal, aki a két ellenséges és ellenlábás bizottságról e képpen nyilatkozott:

— A két bizottság ma külön működik s az egyik tudomást se vesz a másiktól. Teljességgel ki van zárva annak a lehetősége, hogy megegyezzenek, mert a szakadás nem személyes torzszakadások miatt történt, amely esetben az ellentétek áthidalhatók volnának, hanem elvi okokból és kiegyenlíthetetlen versengés következtében.

Ma még lehetetlen megmondani, hogy mivel fog végződni az ellenségeskedés; de annyi kétségtelen előttem — mondotta Száráfó — hogy a Michajlovicsi-féle bizottság mai belső szervezetével nem maradhat fenn. Szóval, ez a bizottság fel fogja adni a játszmát.

A két bizottság közt taktikai tekintetben, továbbá irányukra és erőviszonyaira nézve fennálló különbségekről is szól Száráfó.

— Toncsev és Michajlovicski az ő rendszerükkel Bulgáriának bizonyos igényeket adnak mireánk és mozgalmunk alakulására, de mi, az új bizottság, elvetjük ezt, mert mi Bulgáriát csak egy esetleges tartózkodási helynek tekintjük, ahonnan mi programunkat és belső organizációinkat intézzük. A ízeszközök erre a macedon-egyletek és e tekintetben mienk a tulsuly száma és minősége nézve. Minekünk 36 város, 14 városi és ugyanannyi vidéki egylet van a kezünkben. Toncsevéknek ellenben alig 20; a mi egyleteink erőlyesek és tevékenyek, holott a Toncsev- és a Michajlovicski-féle bizottságok tulajdonképpen csak 2 tevékeny eglyettel rendelkeznek, a többi eglyetük csak a papiroson van. Nyilvánvaló ebből, hogy a másik bizottság nem tarthatja fenn magát.

A levelezőnek arra a kérdésére, hogy vajjon fog-e még az idén valami történni Macedóniában vagy Macedóniáért, Száráfó azt felelte, hogy az a török provokációk mértékétől és más mellékes körülményektől függ.

A hírlapíró úgy vette ki Száráfó szavaiból, mintba inkább nemmel választolt volna erre, semmint igennel.

A reformoknak a praktikus megoldásáról azt mondotta Száráfó, hogy az autonomia, amelyet az összes egyletek sürgetnek, a mohamedánok nagy ellenszegülésén egyelőre megtörik. Senkisem áltatja magát azzal, hogy a reformok békés uton meg fognak valósulhatni. A reformok csak úgy vihető keresztül, ha Macedóniát valamely európai nagyhatalom okkupálná, vagy valamely Balkán-állam szállaná meg európai mandátummal.

Szófia, augusztus 25.

A rendőrség tegnap Szófiában 50 lönyű fegyveres bandát fogott el, amelyet a Száráfó-bizottság szerezett fel. Hir szerint a banda Macedóniába akart menni, felhasználva a rendőrségnek a községi választásokon való elfoglaltságát. A letartóztatás állítólag a Toncsev-bizottság feljelentésére történt.

Üszküb, augusztus 25.

E hónap 20-ikán egy körülbelül száz macedón főkelőből álló banda áttelep Törökország határára. A banda, amely két bolgár, Georgij és Jovan vezetés alatt áll. Monasztir ellen vonult. Valószínű, hogy nem sokára össze fognak ütközni a török katonasággal.

HIREK

Budapest, augusztus 25.

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásnak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— Személyi hir. Mária Valéria főhercegnő gyermekeivel és kíséretével ma fűrdzés végeit Brennerbadba érkezett.

— A király adománya. Ó felsége, mint Lembergből jelentik, a galiciai tousei tűzkárosultaknak 5000 koronát adományozott.

— József főherceg a hadgyakorlatokon. József főherceg az idén is részt vesz a nyugot-magyarországi hadgyakorlatokon. Budapestről szeptember 10-én reggel 8 órakor indul Pozsonyba, ahonnan délután 1 óra 30 perccor folytatja az utját Morva-Szent-Jánosig, innen kocsin megy Sasvárra, a hadgyakorlatok színhelyére.

— Kossuth Ferenc itthon. Kossuth Ferenc országgyűlési képviselő a függetlenségi és 48-as párt elnöke, Olaszországban tegnap visszaérkezett Budapestre. Ma, Lajos napján, reggel kiment a Kerepesi-temetőbe és édesatyjának, Kossuth Lajosnak sírjára, Lajos Tivadar öccsének nevében is, gyönyörű, friss virágkoszort helyezett és aztán hosszasan imádkozott. Kossuth Lajos Tivadar szeptemberben jó a látására, hogy jelen legyen Kossuth 100-ik születésnapja évfordulójának alkalmával rendezendő ünnepségeken.

— Samassa érsek Széll Kálmánál. Szombathelyről írják: Samassa József egri érsek a múlt hét folyamán meglátogatta Rátóton Széll Kálmán miniszterelnököt. Az egri egyházjelelem azután Atádra utazott, ahol Ernuszt Kelemennek, a főrendiház alelnökének vendége volt.

— Uralkodók utazása. Madridból jelentik, hogy XIII. Alfonz, a kis spanyol király a jövő tavasszal meglátogatja a francia köztársaság elnökét, s a bécsi és berlini udvart. — A berlini Lokal-Anzeiger londoni értesülése szerint VII. Edvárd király a tél nagy részét Franciaországban fogja tölteni, Cannesben, ahol a cambridgei hercegnek lesz a vendége. — Loubet elnök 1903-ban a husvétünnepet Algirban tölti, s onnan Tuniszba megy; ezen az utján egy olasz hajóraj is fogja kísélni. — Viktor Emánuel olasz király párisi látogatását 1903. január hónapjára tűzték ki.

— Miniszterek uton. Bécsből táviratozzák: Bátor Fejérváry Géza honvédelmi miniszter tegnap délelőtt Molnáriban, Lukács László pénzügyminiszter pedig Budapestre utazott.

— Öröm a cár családjában. Várják a golyát Peterhofban, jelenti egy pétervári távirat. S a cár és az udvar azt reméli, hogy az a kis baba, akit a golya valószínűleg a jövő héten tesz le a cárok aranyos bölcsőjébe, ezuttal a várvártrónörökös lesz. Peterhofban már minden készen várja a kis jövendő megérkezését.

— Az angol királyi betegsége. A berlini Lokal-Anzeigernek azt jelenti londoni tudósítója, hogy Alexandra angol királyné idegben szenved. A férje betegsége alatt történt események miatt kiállott folytonos izgalom nagyon megviselte az egészségét. A királyné orvosainak a tanácsára, hosszú tengeri utra készül.

— Biró Lajos hazaérkezése. Biró Lajos, a kiváló tudós és kutató hosszas távollét és utazás után, néhány nap múlva megérkezik a fővárosba. Biró három hónappal ezelőtt kélt utra hazafelé Kelet-Indiából, Bombayból. Utközben Port-Saidban partra szállott, ahol rövid ideig tartózkodott, onnan tegnap Triszbe és ma pedig Fiuméba érkezett. A kikötő-városban marad néhány napig, hogy hozzászókjék egy kissé a hidegbe éghajlathoz és csak e hét végén, vagy a jövő hét elején jön a fővárosba. A Nemzeti Múzeum tisztviselői valamennyien kimennek fogadására a pályaudvarra.

— A clelandi Kossuth-szobor. A sokat vitatott Kossuth-szobor tul az Atlanti Óceánon, ott is Cleland városában, most már végleg el van döntve, nem áll majd a főtéren. A város tanácsa, mint azt egy kábel-távirat jelenti, határozott a kérdésben. Igaz, hogy a pánszólavok óhajlata nem teljesült egészen, mert ök egyszerűen azt akarták, hogy Kossuth Lajos szobrának Cleland mellett kösterén se adjanak helyet, de azért a magyarok vágya sem jutott célhoz. Cleland város tanácsa ugyanis úgy határozott, hogy a szobrot egy nyilvános parkban állíthatják fel.

— Mexiko elnöke Európában. Porfirio Diaz lábornok, Mexiko köztársaság elnöke szeptember elsején utra kel, hogy meglátogassa Európát. Az elnök első utja Angliába és Franciaországba vezet.

— A martiniquei áldozatokért. A martiniqueiek felszólítására a Budapesti Újságírók Egyesülete O-Szent-Anna (Arad-megye) nagyközönség előjárás-gától ma 8 korona 60 fillér adományt kapott. Az összeg gyűjtés eredménye. Adakoztak: Zászló Mózes jegyző 3 korona, Popovics Gábor, Zeilinger Jakab, Cukra Péter és Böhm Mór 1—1 korona, Reuter Ferenc, Schwarb Márk és Muszka Gábor 50—50 fillér, Mangelus Lipóté 30 fillér, Selterben Henrik Szilágyi Dániel, Enh József és Rosu János 20—20 fillér. A mai adománnyal a legutóbb kimutatott 10.150 korona 75 fillér és 10 irank gyűjtés 10.159 korona 85 fillér és 10 iranka emelkedett.

— A Kossuth-ünnep. A Kossuth Lajos századik születése napjának megünneplésére alakult női bizottság holnap, kedden délután öt órakor a Sas-körben gyűlést tart, melyre a magyar nőket ez uton is meghívják.

— Házasság. Singer Márk eljegyezte Haas Anna kisasszonyt Turdossinból. Pollatschák Samu Csériről eljegyezte Kohn Matild kisasszonyt Budapesten.

— Margit Zsófia hercegnő halála. A Gmundenben elhunyt fiatal hercegnő halála mély részvétet kelt mindenfelé és gyászba borította a királyi családot. Ma Jenő, Ferenc Ferdinánd, Ottó, Ferdinánd Károly, Lajos Viktor főhercegek Gmundenbe érkeztek. Maga a király is, Gisella bajor hercegnővel részvétlátogatást tett a Gmunden szomszédos Würtemberg-villában.

Az elhunyt hercegnő végbevitt operációról és halála körülményeiről még a következőket jelentik:

Csüörtökön este határozta el egy konziliumon az orvosok, hogy az operációval tovább várni nem lehet; még az éjjel elkészítettek minden szükségeset és pénteken délelőtt végbe is vitték a műtétet. Braun tanár udvari tanácsos vezetése alatt dr. Szetz végezte az operációt dr. Wolfgruber, dr. Egon Braun és dr. Kemény asszisztálás mellett. A vérdaganat eltávolítása sikerült. Az egész operáció két órahosszat tartott, mely idő alatt a villa kápolnájában folyvást miséztek az összes családtagok és nélkülözhető cselédség jelenlétében.

Mária Terézia főhercegnő, mostohaleányának megbetegedése óta el sem mozdult ágya mellől s a beteg hercegnő gyermekeinek gondjaviselését két leányára, Mária Annuciata és Erzsébet főhercegnőkre bízta, hogy maga teljesen a betegnek szentelhesse magát. Az ápolásban a Bécsből hozott apácák támogatták.

Az operáció után a hercegné jobban lett s nemcsak a családbeliek, de az orvosok is remélték, hogy a beteg megmentetnek lehet tekinteni. Különösen kedvező jellemezték, hogy a beteg a narkózis után nem hányt, sőt enni óhajtott. De mindjárt az első éjszakát nyugtalanul töltötte, amit a narkózis utóhatásának tekintettek. Szombaton már szivgyöngesség tünetei mutatkoztak s maga a hercegnő újra kérte a halotti szentséggel való ellátást. Szombaton délután az orvosok nagy gyengeséget konstataáltak ugyan, de a beteg általános gyöngylétét kielégítőnek találták, jól-lehet hozzátették, hogy az elvéréz veszélye még nem szűnt meg.

Hogy a fiatal és gyöngye asszony ilyen nehéz operációt nem fog kibírni, erre el kellett készülnie lenni mindenkinek, aki őt és élete folyását ismerte. Gyermekiségében és leánykorában való gyors növése, amely olyan erős volt, hogy a fiatal természetessé tultott az általános női magassággal, azzal a hátránnyal járt, hogy Margit Zsófia rendkívül gyöngye teremtetés volt és Mária Terézia főhercegnő, aki őt nagyon szerette, mindig mondta Károly Lajos főhercegnének, hogy nem szabad őt korán férjhez adni, hanem gondoskodni kell róla, hogy megizmosodjék és erősödjék. Huszadik évében aztán a gyöngye leányt veszedelmes tifusz vetette kórágára, amelyen heteken át lebegett életveszélyben, anyjának és testvéreinek öneláldozó, fáradást és félelmet nem ismerő gondozása alatt. Mária Terézia főhercegnő két hónapig nem fektült ágyba s naponta csak két órát aludt. Ugyanakkor Henrik főherceg és neje tizenkét óra alatt meghaltak a tifuszban s beteg lett Zsigmond és Ernő főherceg is; az előbbi kilencnapra szintén megölte a tiusz, az utóbbi felgyógyult.

Hosszas betegség és még hosszabb lábadozás után meggyógyult Margit Zsófia főhercegnő is. Pompasszóke haja áldozatán esett a betegségnak s még két év múlva is, mikor a württembergi herceggel egybekelet, rövid hajjal — ami rendkívül fiatalította, — állt az oltár előtt.

Ez 1838. január 24-ikén volt, s 1902. január 5-én a nyolcadik gyermeket hozta a világra a hercegné. A legerősebb asszony sem élt volna tul ilyen halálos operáció, ha kilenc év alatt nyolc gyermeknek adott volna életet. A nyolc gyermek közül hat van életben: Fülöp Albrecht, Albrecht Jenő, Károly Sándor, Mária Amália, Mária Terézia, meg a januárban született csecsemő, akit dajkája a karján vitt oda anyja halottaságyához.

— A tanfelügyelő felesége. Wallace Gyula közoktatásügyi miniszter a népiszkolai oktatás eredményessége érdekében rendeletet adott ki azokra a tanítónőkre nézve, akiknek tanfelügyelő a férjük. E szerint a rendelet szerint a tanfelügyelő felesége nem taníthat a férje kerületében. Ilyen módon az ellenőrzés rendjét kívánja a miniszter jobban biztosítani.

— Cipőátalány. Október elseje ezentul nemcsak a regrutáknak, hanem a posta- és táviró-szolgáknak is nevezetesen napjuk lesz. Ezen a napon minden évben husz koronát vesznek fel az egyes kerületi posta- és táviró-igazgatóságokon — cipőátalányul. A kereskedelemügyi miniszter az ideí költségvetésbe illesztette bele ezt a tételt, amelyet a törvényhozás jóvá is hagyott. Sok kérelmezés s egy interpelláció előzte meg ezt a cipőátalányt, de a derék szolgák végre is megkapták.

— Uj remények. Vége felé hajlik a nyár és erősen csomagolnak a furdőhelyeken. Szomorúság lopódzik az ifjúság szívébe arra a gondolatra, hogy vége a könnyű nyári életnek s újra előkerül a könyv és az iskolapad. Joggal nevezhetők a szeptembert, amelyről a napról azt beszéli, hogy az ősz kezdete, a tudományos élet tavaszának. Az ezernyi kis agy, amely gondtalanul, enyelegve töltött el két hónapot, ismét komoly munkába fog s megizleli apró adagokban az élet keserves küzdelmeit. Lassan érik, hogy odaállhasson majd a sorba, amelyet számára kijelölt a sors, hogy onnan türjön, szenvedjen, ha kell s örveidjen, ha lehet. A szülő szívének igaz tavasza a szeptember. Rügyez a reményesség és a boldogság bimbóit fakasztja a szülő szívében a tudat, hogy vére, élete, gyermeke újra előrehalad egy nagy lépéssel, s hogy ismét közelebb jut a tetőhöz a nagy és szent mű, amely minden szülőnek legszebb hivatása, a gyermeknevelés. Minő tökélyt, a maga énjének mincoda klasszikus kifejlését látja minden szülő a gyermekében. Es méltán. Mert ez a tudat ad erőt a csüggedőnek és vigaszt a napi verejtékes munkában elfáradtnak. Es a furtos kis fejcsokk szászorosan váltják öröme a sok gondot és fejtörést, mit szüleiknek okoznak. Az új iskolai esztendő küszöbén immár éled a gyermekesereg. A főváros utcáin yúzsgott az élet s az árván hagyott fészkekbe piros-pozsgás arccal vonul be az ifjúság, hogy nemcsak a mohón vágghasson neki a tudományos életnek.

— Tanárgyűlés. A tiszaí ág. helv. ev. egyházkerületnek közép- és főiskolai tanárai Fischer Miklós iglői főgimnázium igazgató elnökle ale augusztus 20-án Miskolcban évi gyűlést tartottak. Megnyitó beszédében az elnök hangsúlyozta a kerület iskoláinak protestáns szellemű munkáját, melynek sikere a tanárok protestáns lelkiletétől függ s mely irányában és végcéljaiban a százados múlt tanúságai szerint azonos volt mindig a bazafias, nemzeti nevelés.

A gyűlésen Oravetz Mihály igazgató fejtegette a protestáns tanároknak azt a serelemét, hogy nyugdíjgyorsultságuk megállapításánál lakbér fejében fizetésüknek 20%-a vonatik le, holott ténylegesen lakbérük ennél jóval kisebb. A gyűlés megbizta elnökét, hogy az ügyet az egyetemes tanügyi bizottság elé terjeszse. Az elnök fejtegette azokat az okokat, melyek miatt a teológiai akadémikák tanárai az 1894. évi XXVII. t.c. megalkotásánál nem vétették fel az országos tanári nyugdíjintézetbe. A protestáns egyházak vitális érdeke, hogy a teológiai tanárok jövője biztosítható. A megoldásnak két módja van: a protestáns egyházak igrkezzenek elérni azt, hogy a teológiai tanárok utólagosan vétessek fel az országos tanári nyugdíjintézetbe az 1894. évi XXVII. t.c. revíziója alkalmából; vagy államsegélyvel egyetemes teológiai tanári nyugdíjintézet állítsák fel. Az államsegélyt a vallás- és közoktatásügyi miniszter az evangélikus református egyetemes tanügyi bizottság és irányú letterjesztésére kiltatásba helyezte. Az ügyet az elnök az ev. egyetemes tanügyi bizottság elé fogja terjeszteni, hogy mindkét protestáns testvérgyűlés párhuzamos akciója sikeresen oldhassa meg a protestáns teológiák ezen nagyfontosságú ügyét.

Az értekezlet elhatározta, hogy az iskolarovosi intézmény életbeleptetése és az egészségátanítás érdekében letterjesztést intéz a miskolci egyházkerületi közgyűléshez. Bruckner Károly igazgató tanulságos letolvastat tartott a játékdélutánokról és torna-versenyekről.

Az értekezlet még több más fontos tanügyi kérdéssel foglalkozott és végül lelkesedéssel újra megválasztotta elnöknek három évre Fischer Miklós iglői főgimnáziumi igazgatót és jegyzőnek Loisch Odön rimaszombati igazgatót.

— Hivatalviselésre itél jegyzők. Tolnavármegye közigazgatási bizottságának jegyelmi választmánya Husszár János görbő-belocskai, Kovács Lajos duna-szent-györgyi és Mehrwerth Sándor szegvárdi községi jegyzőket hivatalviselésre itélt.

— Mese kétmilliósi sikkasztásról. A félhivatalos Buda, Twdósítóit illetékes helyről felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy rosszakaratu kohlmanny némely lapnak az a közlése, melyben Temesmegye árvapénztárából hiányzó két millió koronáról van szó.

Tény, hogy egy jelentéktelen árvaügyből kifolyólag az abban eljáró összes tisztviselő, ezek között dr. Sztura Szilárd tisztelbeli ítőfégy ez ellen is, jegyelmi eljárás van folyamatban, mely ellen Sztura felelősséget adott be. A lapok szerint Szturának ezen felelőssége tartalmaz a két millió hiányra vonatkozó szenzációt. Ezzel szemben a Sztura egy nyilatkozatban kijelenti, hogy felelősséget nem noszó sikkasztásokról, hanem régibb évekre vonatkozó könyvelési könnyelműségekről és rendtelenségekről.

— A serelem halottja. Szabó Teréz, Huszáb gyári munkáslány ma este a lánchídról a Dunába ugrott. Az életunt leány végzetes tettét hátrahagyott levelében szerelmi csalódással magyarázza.

— Halálhöz. Balassa Jenő, a Vigaszínház kiltinő művészt gyász érte. Édesanyja özv. Schwoiger Mátyásné, tegnap hatvanöt éves korában hirtelen elhunyt. A sokak által tisztelt nemesleltű urasszonyt holnap délután három órakor temetik.

— **Lauka Gusztáv temetése.** Nagy-Becskerek városának és egész vármegyének óriási részvétele mellett kísérték ma örök nyugalomra Lauka Gusztávot, a magyar irodalomnak kifogyhatatlan humoru veteránját. A végtisztességnél jelen volt a vármegye egész tisztviselői kara Vinczevidy Ernő vármegyei főjegyző vezetésével. A városi tisztviselő-kara Grandjean polgármesterrel, a pénzügyigazgatóság valamennyi tagja, Tóth István pénzügyigazgatóval, a Nagy-Becskerekreken állomásozó közös hadseregbeli tisztek küldöttsége Mathieka Vilmos alezredessel az élükön, a honvédség teljes tisztikara, Lauka Gusztáv leánya és annak férje, továbbá a vármegye egész elkötelezősége. Visszatetszést keltett a temetésén az, hogy sem a Petőfi- sem a Kisaludai Társaság, valamint az Akadémia sem küldött el képviselőtben senkit a temetésre. A Petőfi-Társaság a koszoruja elhelyezésével megbízta Vinczevidy főjegyzőt. Koszorút küldtek még a koporsóra: az elhunyt felesége, a leánya, Kellner József gyógyszerész, a Torontál szerkesztősége, a város és vármegye tisztikara, Facsethy Kálmán tanfelügyelő Lauka jóbarátja; Lauka írődeákja és még sokan. A temetésen díszbe öltözött rendőrök, a megyei hajduság és a tüzoltóság állott sorfalat. A szertartást Szabó Ferenc apátlébános, országgyűlési képviselő végezte. A vármegye nevében Vinczevidy főjegyző mondott búcsuzót beszédet. A temetésben Szalay József református lelkész mondta el az utolsó istenhozadékot. Holnap délelőtt rekviem lesz Lauka Gusztáv lelkiüdvéért.

— **Egy skót tiszt szakmánya.** Az angol hadsereg katonái, ha nem vittek haza Dél-Afrikából valami súlyos emléket, például golyót a testükben, vagy valami mélyebb vágott sebet, azon igyekeztek, hogy mégis csak legyen valami emlékükhöz a gyötrelmekkel teljes harcú időről. E katonák között bizonyára a legbüszkébbek közé tartozik az a skót tiszt, akinek sikerült hozzá jutnia ahhoz az okmányhoz, amelylyel Vilmos császár 1893-ban Krügernek, Transvaal öreg elnökének a vörös sasrend nagykeresztjét adományozta. Hát ez az okmány különös helyen találtatik, a kifizetett számlák társaságában. Ebből könnyen eshetik meg az a következtetés, hogy az öreg Krüger nem valami nagy tiszteltben tartotta azt a sasrendet, a róla szóló okmányt legalább semmire se nem respektálta. Az enyhébb lelkiélet persze inkább arra gondol ilyenkor, hogy olyan háborus időkben, mint amilyenek oda lenn Dél-Afrikában jártak, nem esuda, ha egy kis kavarodás történik, s a nevezetes iratok a kevésbé nevezettekkel szóródnak össze. Akárhogy áll is a dolog, a skót tiszt, aki Pretoria bevételé után a szakmányolás során az okiratnak birtokába jutott, nagyon örül neki. Mondják, hogy berámáztatta és a szobája falára akasztotta.

— **Egy lengyel festő halála.** Egy lemebergi távirat jelenti, hogy Siemiradzki Henrik, a híres lengyel festő Strazakóvóban, Orosz-Lengyelországban meghalt. Siemiradzki az oroszországi Karkovban született 1843-ban. A pétervári művészeti akadémián tanult, majd Franciaországban tartózkodott. Utolsó mestere Piloty volt Münchenben. Mikor befejezte tanulmányait, Rómában telepedett le. Klasszikus ókori tárgyú és vallásos képeket festett. Élete utolsó szakában pedig jobbára falfestményeket. Legkiválóbb s részben világhírű művei: Nagy Sándor és orvosa Fülöp (1870); Krisztus és a házasságtörő nő (1871); Nero égő láklyái (1876); Nő és korszó, Kolduló hajótörött (1879); a híres Kardán (1880); Krisztus Máriánál és Mártánnál (1886); Szentjánosbogarak. Szerelmes pár Pompejben, Phryne Eleusisben című hatásos nagy képe (1888); Szent Jeromos a pusztában (1891) stb. Falfestményeket készített a moszkvai Megváltó-templomnak, a krakói evangélikus templom számára festette Krisztust, amint a vihart lecsillapítja, két menyeezt-képet festett a szent-pétervári Neccsajev-palotának és töle való a krakói új színház függönye. Leghíresebb műveinek reprodukcióit orosz szöveggel kiadta Bulgakov (Pétervár 1890).

— **Hitoktatók értekezlete.** Magyar katolikus hitoktatók tartották tegnap, augusztus 24-én, értekezletüket a központi papnevelő díszteremben gróf Mailáth Gusztáv püspök elnöklésével. Az értekezlet legnevezetesebb tárgya volt a katekizmus módosításának kérdése. Az elnöknek, dr. Zelliger Vilmosnak a tárgybán előterjesztett határozati javaslatát az értekezlet helyeselte. Kimondták, hogy kiváló hitoktatókból álló bizottság végezze a reform munkáját. Palkovics Viktor esperes a bibliáról, szertartásról és egyház-történelemről értekezett. Sebők Imre a polgári és felső kereskedelmi iskolák vallásitanításáról értekezett. Egyöntetűség szempontjából az egész országra kötelező utasítást és tanítás-tervet kíván. A helyi egy óraszámot kevésnek tartja. Határozati javaslatát egyhangulag elfogadták. Virág Béla hittanár a tanítóképzők vallásitanítása körül tapasztalható vizs-zságosságokat vizsgálta és ezekre nézve szintén egységes tanítás-tervet ajánlott. Egyértelműleg elfogadták ajánlatát, de az értekezlet a polgári tanítóképzők, felsőbb leányiskolák, leánygimnáziumok és óvónő-képzők számára is egységes tervet kíván. Végül elfogadták dr. Csajka Ernő teológiai tanár javaslatát,

hogy minden papnevelőben tanítsák a hitelmezést és minden papnevelő mellett gyakorló iskola legyen.

— **Lopás a dohánygyárban.** A temesvári dohánygyár kárára elkövetelt nagyszabású lopást derített ki, mint tudósítók táviratozza, a temesvári rendőrség. Bőszörményi Miklós munkafelügyelő lakásán sok mászára menő finom dohányt, gépeket, jól felszerelt kis szivar- és szivarkagyárat találtak. A gyártmányt Bőszörményi emberei kinostári cégjegyekkel ellátva árusították. A szédelésbe, hír szerint, tőzsdek is bele vannak keverve.

— **Lepipálva.** A francia klerikális ellenzék egyik legagilisabb vezetője, Jules Roche, a képviselőház tagja; az övé az apasága a *Libre-Parole*-ban megpendített eszmének, a mely a „Nem adózikunk“ praktikus végrehajtásával próbál kollektívkedni a kormányának. Ez az ur ugyancsak megjárta az ardechéi meggytanácsban. Jules Roche ott nagy tüzzel védelmére kelt a kongregációknak, a mikre fellélt egy republikánus és hosszabb indítványt nyújtott be az összes kongregációk eltörlése és birtokaik konfiskálása végett. Az indítványt viharos tetszést keltett, a mely hangos derültségbe esapott át, a mikor az indítványozó republikánus újra fölkel és kijelentette, hogy ez a lelkes elismerés nem őt illeti meg, hanem Jules Roche képviselő urat, a ki az imént felolvasott indítványt 1881-ben a képviselőházban terjesztette elő. Jules Roche erre eszondosan kivonult a teremből.

— **Kitiltott zsoke.** A Magyar Lovaregylet igazgatósága feltűntetést keltő esettel foglalkozott a mult héten. Arról volt szó, hogy Slack zsokeknek háromezer koronáját, amelyet Carte-Blanchenak az Irvadékszenyben sikeres lovaglásáért kapott, a lóversenyterén a mázsálóból ellopták. Slack feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen és a rendőrség által kiküldött detektívek nyomában a tolvaj nyomára jutottak. A lopás történelkor ugyanis Slackon kívül nem volt más a mázsálónál, mint Michaels zsoke és így a gyanu ellene irányult. Kihallgatások kezdetben mindent tagadtak, de azután ellentmondásokba keveredett önönmagával úgy, hogy a gyanu indokoltnak látszott. Másnap Michaels azt vallotta, hogy a pénz tényleg ő tette el, de nem lopta, hanem találta. Vissza nem adhat a mert ő is ellopták. E vallomása alapján megindították ellene az eljárást egy a rendőrségnél, mint a Lovaregylet igazgatóságánál. Most aztán érdekes fordulat állott be. Slack ma a panaszt a rendőrségnél visszavonta. Michaels pedig öszecsomagoiva homjait, utazik Amerikába. A Lovaregylet igazgatósága szombaton esteire hívott össze gyűlést, amelyben a kinos esetet tárgyalni akarja. A gyűlés előtt azonban váratlan dolog történt. Michaels a versenyterén felkereste Slackot és ezt mondta neki:

— Be akarom neked őszintén vallani, hogyan esett meg a dolog. Meg akartalak kissé ijeszteni és ezért vettem ki a pénzt a zsebedből. Elhatároztam, hogy mikor már a tréjának vége lesz, visszaadom a pénzt. De hát pórlú jártam. Elvesztettem a pénzedet és mivel nem volt máiból visszaadni, féltem bevallani az igazat. Most azonban ime visszaadom neked az elvesztett 3000 koronát, csak arra kérélek, jelentsd be az igazgatóságúnál, hogy félreértés volt az egész és akkor rendben lesz minden.

Szólt és ezzel átnyújtotta a 3000 koronát. Kívánságához képest Slack visszavonta a panaszt a rendőrségnél és az igazgatóságúnak is bejelentette az esetet. Az igazgatóság azonban még este tartott ülésén Michaels kitiltotta a Magyar Lovaregylet versenypályájáról. Az esetről a Magyar Lovaregylet igazgatósága a következő jelentést adta ki:

Báró Springer Gusztáv a mai napon felbontotta szerződését Michaels-szal, aki ilyen módon nem fog többé lovagolni a versenyein.

— **Leány- és fiúiskola.** A Szász-tele nyilvános elemi iskolában az idén fnakat is vesznek fel. A magas színvonalon álló kitünő hírű intézet Andrássy-ut 83. alatt van. Tandíj 60 korona.

— **Pusztító vihar.** Athénből táviratozzák, hogy ma öt olyan vihar pusztított, amely temérdek kárt okozott. Az Athénből kifissába menő vonat kilenc kosóját felborította a vihar. A 120 utas közül negyvenen megsebesültek.

— **Dadogók vizsgálata.** A piaristák főgimnáziumában ma dadogók vizsgálata volt. Mintegy huszonnégy tanuló szabad előadását hallgatta végig a nagy termet zsutolóság megtöltő közönség, amelyek sorában egyetemi tanárok, orvosok, szülők stb. voltak. Az eredmény meglepte a megjelent közönséget és dr. Donáth Gyula egyetemi orvostanár és dr. Vincze József igazgató-helyettes, ki a vizsgálaton előkölt, Skultéty tanárnak, a tanfolyam vezetőjének meleg szavakban fejezte ki elismerését a helyes beszédre oktatásnak szép eredményén.

— **Lelett napszám.** Türelből táviratozzák: Ma hajnalban Mikies István nagyberől szállásán Nebrigrics Kója titeli paraszt napszámot lölették. Nebrigrics állítólag a vetésben nagy kárt tett s mikor Mikies egyik öre meglögte, Nebrigrics lelővéssel fenyegette s később egy nagy késsel feléje is rohant, amikor

az ör önvédelemből fegyverrel volt kénytelen használni. Nebrigricsot, akinek fejét a földény szerzejai a felismerhetlenségig eltörzítették, haldokolva vitték lakására.

— **Győrffy Gyula nyilatkozata.** Tusnád fűrdőről Győrffy Gyula a következő távirati nyilatkozat közlésére kért fel bennünket: Az Alkotmány augusztus 23. számának reám vonatkozó közleménye minden szávbán valótlán, minden állításra rágalom. A néppárt és az Alkotmány részéről nem ez az első orvttamadás ellenem és közismeretű, hogy létezése óta tervszerű és állandó hajszát folytat egyémi becsületes ellen és piszkos eszközökben sohasem volt látogatós. Az újabb merényllet szemben nemcsak a sajtóért (teszem folyamabba és fogom igénybe venni a megtorlának minden rendelkezésemre álló eszközeit, hanem ősszes ismert és nem ismert eszközeimnek a legtagabb alkalmat fogom nyújtani, hogy ellenem emelhető minden képezelhető vádat bizonyíthatassanak, mert ahhoz e hajszá kapcsán jussom van, hogy egy hosszú politikai pályá seplőtöltsége legalább konstataitassék nyilvánosan is. Győrffy Gyula képviselő.

— **Betörés Ós-Budavárban.** Az éjszaka betörők jártak Ós-Budavárban. A nagy varieté-szinpán alatt levő ültözőkrol leszakitották a lakatot és Korecci Veronika énekesnő fiúkjéből 800 koronát, Chabre Ferenc Emil feleségétől pedig 1200 koronát éró kosztümöt loptak el.

— **Kalálraitölt rablógyilkos.** A begrádi főtörvénszékek, mint leveleznék táviratozza, ma halálra ítélte Lyubomirovics Mita parasztot, aki Stefanovics föld-birtokot meggyilkolta és kirabolta. Lyubomirovicsot aki bevallotta, hogy öt rablógyilkosságot követett el, 1666 fogják löni.

— **Kéjgyilkosság.** Nagyváradról táviratozzák: Vasárnap este a volfi erdőben egy női holttestet találtak, százába kendő volt gyömszőlve és melle át volt szurva. A vizsgálát kiderítette, hogy az asszony Buzla Anna 32 éves napszámosnő s kéjgyilkosságnak esett áldozatul az erdőben, hova géteken rözset ment szedni. A rendőrség két csavargóra gyanakszik.

— **Rablótamadás a Városligetben.** Vakmerő rablótamadás történt az éjszaka a Városligetben. Egy óra táján Welich Józsefné a sógorával meg a nővéreivel ment hazaiél az Aréna-uton. A bokorból egyszerre előugrott egy marcona fiatalember és Welichné nyakáról letépte az aranyláncát és óráját. az után elfutott. A megrabolts asszony kiabálására üldözöbe vették a támadót és el is fogták. A rendőrségen kiderült, hogy Szabó Sándor 26 éves munkátalan vas-csatergályos. Kihallgatás után letartóztatták. A rendőrség megállapította, hogy Szabó rovit multu gonosztevő s a főváros területéről ki van tiltva.

— **Cigányzene a Telefon Hermonddoban.** Ma esti cigányzene közvetítésével kellemes szórakozást nyújt előzetőknek a Telefon Hermonddob. Nyolc órakor megszólal a Hermonddob *radjole*s s ki sem mozdulva otthonról, pompás cigányzenákat hallhatnak az ahonnasok egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházból közvetíti a Telefon Hermonddob. E zenévitelt azonban megszakítást szenved 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi tőzsdésárakat olvastatja fel a beszédű uság és fél 10–10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirenden.

(x) **Fratelli Delsinger** fumei kávéraktára Budapest, Ferenciek-tere királyi bérapalotában.

Toronyóra-dalok.

1.
Budapesti toronyóra
Mind hamis,
Mutatója mutat erre,
Arra is.

Az egyik az tizet mutat
Otkor már,
A másik meg este hétkor
Négyre jár.

2.
— Arra kérném csak házmester
Uramat,
Becsukni a kaput nyolckor
Nem szabad...

— Kjh, dehogyan nem, fődolog a
Kapupíz...
A toronyban nyolckor van már
Este tíz.

Ein Fichtenbaum steht einsam...
Éjszakan egy toronyban
Ágg toronyóra van,
A mutatója mindégg
Félhatra néz búsan.

Almodik egy órától,
Mit elkerül a vész
S amelynek mutatója
Mindégg csak délre néz.

Szép kedvesem most messze van még,
De nemsokára visszatér,
Es ahí csupán a gondolatra
Szívemben szinte forr a vér.

Csináltassák meg, esdve kérem,
A toronyórát sorra mind.
Mert jön idő, hogy randevúknak
Gyönyört ígérő perce int.

Olyanok kell a toronyóra,
Fontos, hogy pontos... Percre jár.
Mert zseobóránk a toronyóra:
— Eset többször volt erre már!

A cylinder.

— Jelenet. —

Levanika néger királynak, aki a londoni koronázáson résztvett, a cylinder imponált legjobban. Egy tucatot vett.

As afrikai királyfi: Ah! a cylinder!

A marsall: Felsőég még mindig...

A király: Igen. Rajongok a cylinderért! Ah!

Ha gazdag uralkodó volnék, minden katonám cylindert huzna a lábára...

A marsall: Felsőég, a cylindernek a fején a helye.

A király: Ne merészelj korrigálni, mert mindjárt a fejed se lesz a helyén. Mától fogva a legfőbb udvari méltóságok mind cylindert fognak viselni. Érted?

A marsall: Ertem.

A király: Még pedig: a főembersütő a hasára köve viseli, a főhírtető-büller a bal-lapockájához erősítve, a főhóhér a jobb lábán, az udvari küllő a háta közepén, a főcsillagjós a feje tetején, az udvari bolond pedig... (a jüébe sug).

A marsall: Ez nagyon mulatságos lesz.

A király: En is azt hiszem.

A marsall: Es ön, felség?

A király: En, mint király, hármát fogok viselni: kettőt a két lábamon, egyet pedig a fejemen. Ennek a közepéből egy nagy piros toll fog kinyulni.

A marsall: Gyönyörű lesz.

A király: Es nálunk nem lesz koronázás.

A marsall: Hát mi lesz?

A király: Cylinderezés lesz. Még fognak engem cylinderezni. Lesz nagy cylinderési körmenet. A főbálványi templomban a főcsillagjós a főkoronázás a fejére fogja tenni a cylindert és én meg fogok esküdni az alkotmányra.

A marsall: De felség, hisz nincs is alkotmány.

A király: Mád csinálnak egyet a cylinderhez. Valamire csak meg kell esküdni.

A marsall: Ugy van.

A király: Es a cylinder örízni fogjuk egy külön épületben. A cylinder királyról királyra fog szállni és minél zsirosabb lesz, annál nagyobb lesz az értéke...

A marsall: Pompás.

A király: Mától fogva pedig ez a hivatalos címem: Levanika, Barocse ország cylinderes királya...

FŐVÁROS

(*) Csak röviden. A belügyminiszter már több évvel ezelőtt figyelemztette a törvényhatóságokat, hogy a belügyi tárcát terhelő állami táviratok használatát a legszűkebb körre korlátozzák s hogy azoknak a szövegét szabatos rövidséggel állapítsák meg. Ez a figyelemztetés azonban nem sokat használt, sőt a törvényhatóságok a távirati uton való intézkedést olyan esetekben is igénybe veszik, amikor az ügy természete nem föltétlenül kívánja meg.

Most föl hívja a belügyminiszter a törvényhatóságokat s ezek közt a fővárost is, hogy a régebben kiadott kórtörvényeket szigorosan szem előtt tartásuk s annak pontos megtartására az alárendelt hatóságokat is utasítsák. Mivel a postai forgalom ma már gyors és teljesen megbízható, táviratok használatának csak a legkivételesebb esetekben lehet helye akkor, amikor azt fontos állami érdek teszi szükségessé, vagy amikor az illető ügyben még aznap kell intézkedni. Minden olyan esetben, amidőn időmúlással folytatlan használtak táviratot, a költséget a mulasztás hatóság, vagy hatósági közeg, illetőleg a megkereső magánfél fogja megfizetni. Föl hívja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy az ekként fölmerülő költségeket azonnal hájtassák be s szállítsák át az illetékes állami adóhivatalhoz.

(*) Megérdemelt rendreállítás. Egy árléjtés eredményét hirdették ki ma a közlemezési bizottságban. A kihirdetés után, egy Mayer nevű vállalkozó német nyelven akart felszólalni. Almády Géza tanácsos azonnal közbevetésként:

— Nem engedhetem meg, hogy az ur itt németül szóljon. A székes főváros hivatalos nyelve a magyar s a főváros hivatalos helyiségeiben, hivatalos aktus alkalmazásával, csakis magyarul lehet beszélni.

Mayer ur azonban mintha nem is hallotta volna

ezt a megérdemelt rendreállítását, megint belekezdett németnyelvű monológjába. De Almády Géza tanácsos most már a legerélyesebben utasította rendre s kijelentette, hogy arra az esetre, ha Mayer nem hajlandó, vagy nem tud magyarul beszélni, nem engedi szóhoz.

A bizottság tagjai zajosán megellenéztek a derék tanácsost, Mayer ur pedig morogva eltávozott.

SZÍNHÁZ, ZENE

** A Nemzeti Színház megnyitó előadása. A Nemzeti Színház színpadán, a közel két havi nyári szünet elteltével, ma tartották meg az első színpadi próbát *Csongor és Tündéből*. A próbára sokan jöttek el azok közül a művészek közül is, akiket a darab nem foglalkoztat s természetesen nem volt hijsa a szíves üdvözléseknek. A próbák most már napról-napra folynak. A színház megnyitó előadása hétfőn, szeptember 1-én lesz.

** Fővárosi Nyári Színház. A krisztinavárosi színpadon holnap, kedden Guthi Soma és Rákosi Viktor *A Sasok* című vígjátéka kerül színpadra. Szerdán *A tévedt nő* kerül színpadra. A színpad legközelebbi újdonsága Bisson *Kokó király* című mulatóját bohózat lesz. *Keresztény igazgató* ifju *Bokor Józseffel* zenét íratott a darabhoz, hogy ezáltal is emelje a pompás bohózat hatását. Az újdonságból naponta serényen folynak a próbák. A bemutató előadás, melyre jegyek már most várhatóak, pénteken, i. hó 29-ikén lesz.

** Gárdonyi Géza új darabja. *Gárdonyi Géza*, a *Bor* jeles szerzője, *Annuska* címmel háromfelvonásos vígjátékot írt, melynek tárgyát *Annuska apca* lesz című ismert elbeszéléseből merítette. A darabot már be is nyújtotta a Nemzeti Színházhoz. *Gárdonyi* most egy másik új darabon dolgozik, melynek *A láthatatlan ember* a címe. Öt felvonásos történeti dráma lesz s a jeles szerző hasonló című regényének a dramatiszája.

** Városligeti Színház. A Városligeti Színházban kedden a *Három kívánság* kerül színpadra; szerdán *Gyöngyi* Izsóval a *Demokratát* adják; csütörtökön *Ujházi* Ede utolsóelőtti vendégelőléptével a *Budapest* című bohózat kerül színpadra. Pénteken lép fel *Föld Irén* hosszas betegsége után a *Vájukn el* című vígjátékban, melyben Cypriennet játszza.

** Grengy állapot. *Fésből* táviratozta tudósítónk, hogy *Grengy* Károly udvari operanékes, aki a mult szombaton Tell Vilmos előadása közben a színpadon összeesett, még most is veszedelemben forog. Ma delután valamivel jobban érezte magát a beteg művész, de beszélő tehetőségét még nem nyerte vissza. A színpadon aligha léphet föl, mert egészséges ember sohasem lesz többé. Az orvosok véleménye szorint Grengget nem szélbűdés, hanem agyvérutolás érte.

** A Magyar Színház megnyitó előadása. A Magyar Színházban szerdán ke-dődnék meg az előadások, s első este a mult év legsikeresebb darabja, a *Lotti szerdesei* kerül színpadra hetvenháromszor. A színház pénztára már ma megkezdte a jegyek árusítását.

** A fővárosi színházi szabályzat. Pécs város hatósága a székesfőváros új színházi szabályzatának a mintájára kivanja a saját szabályrendeletét elkészíteni s ezért most azt kéri a főváros tanácsától, hogy a tervezet egy példányt küldjön meg hozzá, tanulmányozás és felhasználás végett. A tanács ma elküldötte a szöveget Pécsre.

** Az Osztrigás Mielő folytatása. *Georges Feydeau*, aki az *Osztrigás Micivel* (Les dames de chez Maxim) aratótt szenzációs sikere, tehát közel négy év óta haligát, új darabot jelezett be. Az új *Feydeau*-darab ötfelvonásos bohózat s az a külön pikáns érdekessége, hogy — folytatása magának az *Osztrigás Micinek*. A darab a párisi Nouveauté-színháznak első újdonsága lesz.

** Zeneiskolai beiratkozás. A Magyar Zeneiskola budavári intézetének (Vár, Országház-utca 12.) beiratási díja minden melékköltséggel együtt 10 korona.

** Német színészek Párisban. Megemlékeztünk róla, hogy *Lipséből* egy újabb német színészcsapat indul az öszön Párisba. Egy *Lipséi* távirat jelenti, hogy az újabb párisi vendégszereplésre vonatkozó tárgyalások, amelyek a francia kormánnyal folytak, befejeződtek. A kormány megengedte, hogy az *Orleansi szász*, a *Haramiák*, továbbá *Hebbel*: *Judithja* előadassanak a nélkül, hogy ezek a darabok a cenzura elébe lennének terjesztendők. Még érdekesebb ennél az, hogy a német színházat a párisi vendégjátékok protektorátusára *Loubet*, a francia köztársaság első kétérték fele, ami alig történhetett volna meg, ha előre nem kapták volna meg azt a biztosítást, hogy *Loubet* a felajánlott protektorátust el is fogadja.

** Vidéki színházak. *Siófokról* írják lapunknak: *Kunhetyi* társulatánál a napokban *Szigeti*: *Cigánya* került előadásra Rózi szerepében *Bessenyei* Bertával, aki igazi drámai erővel játszott. A tapsokon kívül sok virágot kapott. — Dr. *Janovics* Jenő kiváló társulata, amely most *H.-M.-Vásárhelyen* van, nagy sikerrel mutatja be a *Cyrano de Bergeracot*. Ugy a darabban, mint az előadásnak osztatlan nagy hatása volt a színházat szívesleg megtöltő közönségre; pazarul fényes kiállításban került színpadra.

a darab. A Burgund-palota, Ragueneau pékboltja, a negyedik felvonás csata; elenőse és az ötödik felvonás hangulatos képe: mind párisi minta szerint, teljesen utonnan volt kiállva. A cimszerepet *Bihari* Ákos játszotta nagy gonddal és díszesre készülttséggel. Múlt partnerere volt *Horváth* Paula, ki Roxant grációzúsán adta. A jó összejáratóktól kiegészítették még: Kiss Irén, Mészáros Giza, Arday Ida, Pataki József, Leövey Leó, Árkossy, Fenyéri és Havas Jenő.

Hangverseny a Tátrában.

Tátrafüred, augusztus 24.

(p-6.) Áhitatra intó, meredő hegyfölségek tövében vidám társaságot s dörgő vizomlások partján andalító zene: ilyen véleteket csak a fürdői élet bír összekapcsolni. Az emberi lélek nem viselheti el soká a természetnek nagy kijelentéseit, mert végesek vagyunk és kinyitjuk. Csak az aszkész képes reggeltől estélig imádkozni. Mi pedig — Isten panaszaképp ne vegye ezt a mi bűnös vallomásunkat — inkább tudnánk reggeltől estéig, igazában szólvá: estétől reggelig táncolni. Táncolunk is, muzsikálunk is magunkat derűre, borura, persze hogy leginkább a mi derék öigányainkkal. De a vadon fűszeres számacája, sokféle jóízű bogryója mellett — ez a magyárona — megéhezzik néha az u. n. magasabb élvezetet: annak a bizonyos fegyelmzett műzenének befőtjét. (Oh Polihymnia, bocsás meg, hogy a kamarazenehez az éléskamrából veszek példát.)

Tehát: hangversenyünk is volt, még pedig a legjavából.

Él erre kívül valahol, ha jól tudom, a híres gráci kastélyban egy zenekedvelő gróf, aki nyaranta válogatott művészeket lát magánál, akikkel — mert nem eszupán zenéző, de zenétől is — versenyt hegedül vagy zongoráz. Szépen szűkei a zerge hol kétnegyed, hol háromnegyed ütemben; magasan száll a daru s szépen is szól. De szépen szűkei a Mozart menetteje és szépen szól a *Schumann* quintetteje s a *Popper* tarantellája. Ezeket „üzi” *Wenckheim* Feri gróf, csakhogy nem ő ejti meg azokat, hanem azok őt, amely meghódolás nagyobb diadal minden vadász győzelemnél.

Es kastélyának puha lészekből kibocsátva zengő raját, ide hozta, hogy királyunk nevenapjának lényét és tartalmát gazdagítsa.

A három Fűred asszonyi díszte estélyi díszletben jelent meg, mert aki igazi Éva lánya, az talán még az u-guineai Herkules-hegy, a világ legmagasabb csúcására is magával hozza az ő ünneplő ruháskáját. Csak mi készületlen férfiak rántottuk magunkra a meggyűrt fekete kabátot, ez lévén a csavargásaink alatt végkép elhanyagolt egyetlen parádés ruhánk. (Hogy épp *Ferenc József*-kabát ennek a neve!) S megesett itt is, hogy egyőnket-másőnkát a pincéri kegyelem tett urrá.

Ezt csak amugy mellesleg. Fődolog, hogy a hangverseny sikerült. Ez másképp nem is eshetett oly erős összevágó játéka mellett, amely a kényes budapesti közönséget a concert-járási legderékán is elragadta volna.

Első sorban említem *de Guarnieri* asszonyt, aki azt a nagy osudát művelte, hogy egy törődött, híjas foga zongorát, melynek voltaképpen a Tátra múzeumában volna helye, édes ének-ésre bírt. Valóságilag hipnotizálta, mint a szürke hangu *Trilbyt* *Suengali*.

Férje, a négyes primarius, *de Guarnieri Francisco* már tartozott vele kötelező nevének is, mely a leghíresebb hegedűépítőktől egyikének nevéhez pendül hozzá, hogy főképben a *Ries* „Perpetuum mobile” című szédületes prestissimojánál egy rangra vivjon a kis Kubelikkal, míg a vonója alól bájosan ömlő *Rubinstein* „Romance” a kívül sugárzó holdvilággal kelt versenyre. Fülemlő hangzott a fenyvesek közt, ami elég szokatlan.

Fortissimus vir, már lérfias hangszerrel fogva is, *Schiffer* A. zenekademiánk gondoka-tanára. A *Popper* *Andachtja* alatt igazi áhitat vette szárnyára lelkünket. Mint gyümölcs a fáját, ő is valja mesterét. A négyesnek többi tagja: *Berkovits* és *Deuts* — hogy is írják ilyenkor a zenéből urak? — „a basszus szilárd alapján teljes bensőséggel simulhattak hozzá a vezető hegedűhöz. Egyszóval léleket, egyszóval szívdobbanás.”

Ennél már magam sem tudnék jobban dícsérni. Az igaz, hogy nem is a mesterségem.

MŰVÉSZET

□ Festsőiskola nők részére. *Bihari* Sándor, *Glatter* Ármán és *Xnopp* Imre festőművészek a mult évben nők részére festsőiskolát nyitottak, amely az elsőrendű vezetés mellett máris számottevő eredményt ért el és kiváló faktora lett képzőművészeti oktatásunknak. A kitűnő iskola új kurzusát szeptemberben kezdi meg, de már most lehet jelentkezni fölvételre *Glatter* Ármánál, *Damjanich-utca* 13. sz. alatt.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Váldindítvány Pavlovics Lyubomir ellen.** Pavlovics Lyubomirnak, a *Hymnus* meggyalázójának ügye, közeleg a befejezéséhez. Nagy-Kikindáról jelentik ugyanis a Magyar Távirati Irodának, hogy Pavlovics Lyubomir országgyűlési képviselő ügyében dr. Vaszkó Endre királyi alügyész tegnap terjesztette be váldindítványát a nagy-kikindai törvényszékhez. A váldindítvány a magyar nemzet elleni igazságtalanságot kéri Pavlovics vád alá helyezését.

§§ **Petróné válópére.** Míg Petróné a börtönben várja sorsa eldőlését, férje válni igyekszik a gonosz asszonytól. Válókeresetet adott be a neje ellen a budapesti törvényszéknek, melyben elmondja, hogy 1898. május havában kötöttek házasságot a VI. kerületi anyakönyvvezető előtt. De az asszony a házassággal mísem törődött, könnyelmű, pazar életet folytatótt, úgy hogy minden ingóságát, sőt a szobaurakét is elzalogosította, végül pedig házastársi köteleességét a legdurvább és legoosmányosabb módon szegte meg akkor, midőn 1902. évi július hó 1-én Erdei Sándor ékszerész ellen gyilkosság és rablás büntetést követte el, mely büntést miatt őt a budapesti államrendőrség letartóztatta. Mintán ném ezen büntetével nevémet teljesen bemocsolta — mondja a férj — a házastársi köteleiséget megszegte, úgy hogy családi életünk teljesen fel van dűlva s a békés együttélésnek minden lehetősége ki van zárva, kérem a bíróságot, hogy a Bartók Eszterrel kötött házasságot az ő vétkességének megállapítása mellett ítéletileg felbontani, Gábor, László és Boriska nevű gyermekeinket az én gondjaimra bizni és Bartók Esztert nevem viselésétől eltávolítani méltóztatassék. A törvényszék a válókereset folytán a szerencsétlen házasság védőjéül kirendelte dr. Wolj Vilmos ügyvédet, a házasság kibékítésének megkísérlésére határnapul ez évi szeptember hó 30-ik napját s amennyiben a békéltetés sikerre nem vezetne, a pör tárgyalására október első napját tűzte ki s Goczigh József törvényszéki bíró elé idézte a házastársakat.

Nyiltér.

Egyéves önkéntesek
legjobb és legolcsóbban szereshetik be felszereléseiket az előnyösen ismert

BLUM ÉS TÁRSA
szerb királyi és József főherceg udvari szállítónál
Budapest, Sütő-utca 2.

LUHI ERZSÉBET

ásványvíz
Bereg-megyében szikla tövében fakad és minden idegen elemről mentes került a palackba. Kiváló hatású különösen torok, tüdő és égés, egyúztintén a gyomorbetegségeknél minden ellen.

Kitűnő nyálkaoldószer!
Elsősorú orvosi bizonyítványai csodás eredményeiről számolnak be.

A Lubi Erzsébet ásványvíz
kitűnő üdítő ital és borhoz keverve közkedvelt.

Megrendelhető a forrásbirtokosnál Szolvány (Bereg-megye.)
Budapesti főraktár: VII., Huszár-utca 5. szám.
Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

(Az e rovat alatt közölteteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

• **Budapesti lóversenyek.** Nagyobb verseny nincs a holdnapi programon, de azért a versenyek eléggé érdekesekek lesznek, különösen, ha az elsőben Hazafi is fut. Jelöltjeink:

- I. Hazafi — Gallium.
- II. Esparsette — Gurli.
- III. Perhaps — Babér.
- IV. Topaze — Maestro.
- V. Lubi — Takács.
- VI. Testa — Tloke.
- VII. Mr. Jumping.

• **A budapesti lóversenyek eredményét** mindazok, akik nem mehetnek ki a versenyterre, a Telefon Hirmondó útján tudhatják meg leg hamarabb, mert a Hirmondó kétfutamonként, az egyes versenyek lefutása után azonnal részletes tudósítást olvastat fel a versenyek eredményéről. A lóversenyek eredményeinek felolvasására kétszeres riadójellet hívja fel az előfizetők figyelmét a Telefon Hirmondó.

TÁVIRATOK

Berlin, augusztus 25. Politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak annak, hogy a Posenbe jövő orosz küldöttséget a varsói főkörmányzó fogja vezetni s azt mondják, hogy ez biztos jele Orosz és Németország közeledésének. Az orosz vendégek méltó fogadására nagy készülődések folynak.

A német katolikus kongresszusa.

Mannheim, augusztus 25. A német katolikusok nagygyűlése hozzájárult a pápa világi uralmának helyreállítását kívánó nyilatkozathoz, egyúztintén ahhoz az indítványhoz, hogy szőlítsák fel Németország katolikusait a tavasszal rendezendő római zarándoklat-hoz való csatlakozásra, hogy a pápának szerencse-kívánataikat és hódolatlakát bemutassák.

Az olasz király Berlinben.

Berlin, augusztus 25. Az olasz király látogatása alkalmából felsőbb rendeltre szigoruan szemmel tartják a küllöldi anarkhistákat. A fővárosban és környékén felügyelet alatt vannak az összes küllöldi és különösen olasz munkások.

A lengyelek Poroszországban.

Berlin, augusztus 25. A Post közli: Gyakran rámtattak arra német részről, hogy azok a híresztelések, mintha Oroszország lengyel-politikájában változás készűlne, nem egyéb a lengyelek hazudozásánál. Lengyel körökben most ismét megpróbálják felra festeni az orosz kísértetet. Cserkov főkörmányzó bizonyosan nagy érdeklődéssel fogja megfigyelni a szomszédos porosz közigazgatási kerület nemzetiségi és gazdasági viszonyait és meg fog győződni róla, hogy Poroszország kénytelen ragaszkodni mostani lengyel-politikájához, mert legvitálisabb állami érdekek parancsolják azt.

A diplomácia köréből.

Páris, augusztus 25. Az Echo de Paris szerint a francia diplomációban az őszszel nagy változás lesz. Noailles márkai berlini és gróf Montebello pétérvári nagykövet nyugalmoba vonul. Pétérvárra Cambon washingtoni nagykövetet, Berlinbe pedig Bührard berni követet nevezi ki Loubet elnök. A washingtoni nagykövetséget Jésserand kopenhágai követnek szánták.

Az új rend Transvaalban.

Hága, augusztus 25. Az utrechti konferencia után Krüger politikai szerepe véget fog érni és Botha fogja átvenni a boerok vezetését.

Roosevelt beszéde.

Berlin, augusztus 25. Érdekelte és jól informált körökben nagyfontosságúnak tartják Roosevelt elnöknek legutóbbi beszédét, amelyben a trustról szólvá, állást foglalt az állami felügyelet mellett. Minden valószínűség szerint összefüggés van Roosevelt beszéde és Schwab legutóbbi akciója közt, amelylyel az acél-trustot ki akarta terjeszteni a nemzetközi érdekeltségű is.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, augusztus 25. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Gabonaművekben vásárlási kedv hiányában gyöngült iránzat mellett nagyon csöndes volt az üzlet és buzát könnyen lehetett volna 10 fillérel olcsóbban szerezni, rozst pedig 5 fillérel. Épp olyan csöndes volt a forgalom árpbán is. Határidőkre sem jelentkezett üzlet; buza 2 fillért vesztett, rozsz pedig tartott. Az érdeklődés tengeriben összpontosult és a folytonos iedezeleti keresletre az irányzat megszilárdult és zárlatok az áriolyam 4-5 fillérel javult, zab 3 fillérel emelkedett. Kötlettel buza őszre 6.87-6.88-6.86, rozsz őszre 6.17-6.15-6.16, zab őszre 5.70-5.73, tengeri szeptember-októberre 5.50-5.52-5.51, je-gyezelettel: buza tavaszra 7.17-7.19, rozsz tavaszra 6.39-6.40, tengeri július-augusztusra 5.50-5.51, repce augusztus-szeptemberre 10.70-10.30 korona.

Bécs, augusztus 25. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A áldatáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 682.50. Magyar hitelrészvény 727.50. Angol-Osztrák bank 276.—. Bécs: bank-egyesület 455.—. Union bank 539.50. Landerbank 423.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 718.50. Déli vasut 67.75. Elbavölgyi vasut 467.—. Északnyugati vasut részvény 453.—. Dohányrészvény 317.25. Rimannuranyi vasut 499.25. Alpeisi bányarészvény 397.—. Májusi járadék 101.75. Magyar korona járadék 97.99. Török sorsjegyek 111.75. Német birodalmi mária 117.07-117.08-117.12. Napoleon'or — Szállárabb.

New-York, augusztus 25. (Terménytársaság.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben (9.—) 8 1/2%. Aug-ra 8.58 (8.48). Novemberre 8.11 (7.95). New-Orleansban helyben 8 1/2 (8 1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — Zsír: Western

steam 10.15 (10.15). Rohe és Brothers 10.30 (11.30). — Tengeri irányzata szállárd. — Aug-ra — (—). — Szeptemberre 84 1/4 (85.—). — Dec-re 49.— (48 3/4). Buza irányzata szállárd. — Piros ősz helyben 77 1/2 (77 1/2). Aug-ra 78 1/2 (77 1/2). Szept-re 76 1/2 (75 1/2). Dec-re 78 1/2 (78.—). Májusra 76 1/2 (74 3/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — Kávé: iair Rio 7. sz. 5 1/4 (5 1/4). — Aug-ra 5.50 (5.25). novemberre 5.65 (5.35). — Liszt: Spring Wheat clears 2.95 (3.—). — Cukor: 2 1/2 (2 1/2). — Ón: 28.17 (28.30). — Bész: 11.50-11.65. (11 1/2-11.70). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 25. (Terménytársaság.) (Zárlat.) Buza irányzata szállárd. — Aug-ra 72.— (—). — Szept-re 72 1/2 (71 1/2). — Tengeri irányzata szállárd. — Szept-re 59 1/2 (58 1/2). — Zsír: Szept-re 10.87 (10.80). — Okt-re 9.82 (9.75). — Szalonna short clear 10.80 (10.80). — Sertésbűs: Szept-re 16.92 (16.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK

Tiszta nyári éjjel . . .

Tiszta nyári éjjel
Kis, csobogó habok,
Kéz a kézbe téve,
Te mellett vagyok,
Szellő, ha erre fut,
Együtt csókol minket,
Mi ránk a csillag is,
Csak egy sugárt hishet.

Létkünk mélyéből
Csak egy ének fakad,
Szívünknek dobbanni
Csakis együtt szabad,
És hogyha olvasom
Csodáját szemednek,
Azt mondja, mit ajkam:
Örökkön szerettek!

Dénes Tibor.

+ **Musolino utánzója.** Reggio Calabria környéke megszabadult rémétől, Lombardo brigantitól, aki azon volt, hogy Musolino utódjának tekintés. Musolinoéhoz abban hasonlít mindjárt elejétől kezdve a sorsa, hogy ő is mint becsületének a megbosszulója lépett fel, 1901-ben visszatért a fogságból, ahova hatóság elleni erőszak miatt került négy évre. Haza érkezve, arról értesült hogy ezalatt a felesége megcsalta s erre elhatározta, hogy bosszút áll a csabítón. Mikor ezzel az emberrel, Domenico Albanesevel, először találkozott, tőrével megesebesítette. Arra elölgött és Polistena fogházába vitték. Mintán megszökött, újra meg akarta ölni ellenfelét, de tévedésből Albanese cselédjét esebesítette meg. Hogy megérthessen, kirabolt egy föld-birtokost, egy másiktól pedig lábas jőszágot lopott. Megint elölgött, de megint csak sikerült kiszabadulnia és akkor megesebesített halálosan Prizziconban egy Lamonica nevű embert, amiért a fenyegetett Albanese-családnak jelezte az ő érkezését. Azután egészen Musolino eljárása szerint megtámadott valakit, aki mint tanu ellene vallott és egy másikat akire az volt a gyanuja, hogy kém. Mind a kettőjüket súlyosan megesebesítette. Végül megölte egy barátját is, aki ellen gyanuja támadt utóljára. Nemrégiben aztán egy fiatalember a kétezer líras juta om reményében vállalkozott arra, hogy nyomra vezeti a zsandárokat, Körül is kerítették Lombardót, aki rálőtt a zsandárookra, mire ezek is tüzeltek s egy golyó halálosan találta a brigantit.

+ **A titkos rendőr jutalma.** Dutuitról, aki Páris városának hagyta végrendeletileg az ő nagy műgyűjteményeit, a következő történetek írják: Gyűjteményeinek összes érmeit Dutuit néhány esztendővel ezelőtt Feuardent barátjára bízta, aki egyike Páris leghíresebb éremgyűjtőinek. Egy reggei Feuardent rémülettel látta meg, hogy az éremgyűjteményeit tartalmazó üvegszekrények fel vannak törve. Annélkül, hogy a maga veszteségével törődött volna, rohant egyenesen a Dutuit-gyűjteményhez. Ez a gyűjtemény csudálatosképpen érintetlen maradt. A tolvajokat alighanem megzavarták munkájuk közben, úgy hogy egyetlen érmet sem vihettek el a Dutuit-gyűjteményből. A titkos rendőr, aki a betörőket tiltózte, Rómába is eljutott és tudtára adta az ott időző Dutuitnak, hogy az éremgyűjteménye milyen nagy veszedelemből szabadult meg. Dutuit majd kiugrott a bőrből örömben, s megkérdezte a titkos rendőrtől, hogy mivel hálálhatná meg ezt a jó hírt. De aztán be sem várta a választ, hirtelen maga döntött és — egy csókot adott a titkos rendőrnek. Ez volt minden jutalom a jó hírért, amelytől Dutuit majd megbolondult.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Országos iparos-kongresszus. A hazai ipartestületek országos központi bizottsága vasárnap délelőtt az Országos Iparügyiület helyiségében ülést tartott Thék Endre helyettes elnök elnöke alatt. Az ülés tárgya a Nagyváradon tartandó VI. országos ipartestületi gyűlés előkészítése volt.

Thék Endre megnyitván az ülést, megemlékezett Ráth Károlyról, a bizottság elhunyt elnökéről. Ezután Galléri Mór kir. tanácsos, a bizottság ügyvivő főegyzője bemutatta az egyes ipartestületektől a kongresszusra beérkezett indítványokat, melyek legfőbbje az önálló vámerületre és az ipartörvény revüziójára vonatkozik. Foglalkoznak ezenkívül az indítványok a fegyvernemükre, a vásárügyre, a hitelügyre, az iparoktatásra, a kisipar versenyének előmozdítására vonatkozó kérdésekkel a munkásüggyel és egyes iparágak külön érdekeivel. A bizottság Galléri főegyző előterjesztése alapján megállapította a kongresszus napirendjét és kijelölte az előadókat a következőképpen:

I. Megnyitó beszéd, tartja Thék Endre, a központi bizottság elnöke. 2. Alakulás. 3. Emlékbeszéd Ráth Károlyról, tartja Szalay Gyula (Debreczen). II. A napirend: 1. Követjük az önálló vámerületet. Előadó: Galléri Mór. 2. Az ipartörvény módosításának megterjesztése. Előadó: Achim János (Békes-Ösaba). Deil Jenő (Kassa). 3. Az iparosgyűlések eddigi határozatainak érvényesítése. Előadó: Kreutzer Balázs (Szolnok), Kalmár István (Szeged), Putnoky Antal (Miskolc), dr. Horváth János (Budapest), Edvi Ilés László (Arad), Dóczy Ferenc (Esztergom). 4. A betegségyógyezési ügy reformja. Előadó: Tóth Kálmán (Debreczen), Hauser György (Győr). 5. Indítványok: a nagyváradai ipartestület indítványát reterálja Bertsey György (Nagyvárad), b) a többi ipartestületek előadói: Cserna Lajos (Budapest), Komerel Gyula (Balassa-Gyarmat), Soltész Adolf (Budapest), Szakáll József (Szeged) és Szontágh Jenő (Szolnok). III. A központi bizottság megalakítása, a határozatok végrehajtásai és a jövő kongresszus helyének és idejének megállapítása.

Kiss Ferenc, az aradi ipartestület titkára hosszabb, helyesléssel fogadott megokolás kíséretében azt az indítványt terjesztette elő, hogy a kongresszus tárgyszorátára tűzzék ki az ipartestületek országos szövetségének megalakítását is. Több ülszólás után Schuber Sándor azt óhajtja, hogy a központi bizottság értesítse az összes központi ipartestületeket, hogy a szövetség megalakítását felvetve a napirendre s hívja fel őket, hogy képviselőiket már a kelő utasítással küldjék a kongresszusra, amely azután mondja ki a szövetség megalakítását és küldjön ki szervező-bizottságot. Kiss Ferenc zárószavai után a bizottság az indítványt ilyen értelemben egyhangulag elfogadta s a kongresszus elő terjesztendő tervezet elkészítésére bizottságot küldött ki. Galléri indítványára elhatározta a bizottság, hogy a kongresszust Nagyváradra október 18., 19. és 20. napjaira hívja össze.

Szörárpavásár. Miskolcraól táviratozzák: Az Országos Magyar- valamint a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület, a Miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Mezőgazdák Szövetsége Miskolcra

augusztus 28-ikán országos szörárpavásárt rendeznek. A vásár iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik, amennyiben ezideig mintegy 240 ezer koronát jelentettek be. Remélhető, hogy a bejelentendő árpeny-nyiség az 500 vaggonat meg fogja közelíteni.

A Magyar Általános Hitelbank ma közzétett félévi mérlege 2,028,325 K. 91 f. tiszta nyereséget mutat ki a tavalyi 1,942,987 K. 11 f. rel szemben, úgy, hogy az körülbelül 85 ezer korona, illetőleg a nyeresényáthozatban rejülő különbség tekintetbevételel 27 ezer korona többletet eredményez. Az idei félévi mérleg tiszta nyeresége pro rata temporis a részvénytőke 11.92%-os kamatoztatásának felel meg, amely tavaly 11.43%-ot tett.

A kimutatott jövedelemben a múlt félévben teljesen elszámolt konzorciális ületek szerepelnek. A nagy magyar konverzió magától érthetőleg egyáltalán nincs a mérlegben tekintetbe véve s annak elszámolása előreláthatólag az év második felének lesz fenntartva. Az elszámolt konzorciális ügyletekből kiemelendők: a 4% osztrák koronajáradék, a 3% német és porosz kölcsön, a 4% orosz államkölcsön és a 5% romániai kincstári jegyek. Nem jelentéktelen visszaesést mutat fel a kamatüzlet, míg a jutalékokból eredő jövedelem az első félév erősebb üzleti folytatn a tavalyi eredményt meghaladhatta. Az árúletek tetelei mérsékelt visszaesést mutatnak. Az értékpapírokon is, bár nem jelentékeny összegű, veszteség szerepel, ellenben a konzorciális számla a múlt évvel szemben 300,000 korona hasznót eredményezett. A Fiunei Hitelbank részvénytársaságnál való nyereségértesítés és a második félévben fog kimutatni.

A mérleg a következő: **Jövedelem:** Nyereség-áthozat az 1901. évről 195,748 korona 01 fillér, kamatok 1,774,824 korona 33 fillér, jutalékok 554,390 K. 24 fillér, társasületi nyereségek 299,463 korona 29 fillér, nyereség érvárolt és éróértekek után 64,923 korona 49 fillér, házbér-övedelem 21,223 korona 28 fillér. Összesen 2,910,542 korona 64 fillér. **Kiadás:** Tiszti fizetések 262,179 korona 35 fillér, költségek 320,820 korona 87 fillér, veszteség értékpapírokon 77,865 K. 72 f., veszteség követeléseken 9650 K. 25 f., adószámla 211,988 korona 54 fillér, összesen 882,216 korona 73 fillér. **Tiszta jövedelem** az 1902. június 30-án végződő félévben 2,028,325 korona 91 fillér. A fenti kimutatásban a konzorciális ületekből a folyó évi június 30-ig véglegesen elszámolt nyereségek vétettek fel.

A Magyar Általános Hitelbank mai igazgatósági ülésében, amelyben a félévi mérleget megállapították, napirend előtt gróf Andrássy Aladárnak, az igazgatótanács elnökének aréképet leplezték le, Benczur Gyula mesteri alkotását. Ráth Sándor alelnök lendületes beszédében méltatta gróf Andrássy Aladár érdemeit, mire az ünnepelt meghatóan mondott köszönetet a kitüntetésért.

Nemzetközi halászkilállítás Bécsben. Szeptember 10-ikén nyílik meg Bécsben a halászati kiállítás és 21-ikéig tart. A magyar kormány is elhatározta, hogy a kiállításra részt kér a magyar halászoikkak számára és Landgraf János országos halászati felügyelőt bízza meg a kormánybiztosi teendőkkel.

A balaton tavi gőzhajózás tárgyában. A kereskedelemügyi miniszteriumban ma Gonda Béla műszaki tanácsos elnöke alatt értekezlet volt a balaton tavi gőzhajózás tárgyában. A gőzhajótársaság ugyanis három gőzhajójával nem tudja a forgalmat lebonyolítani; járlati az igényeket nem elégítik ki s dacára ennek a szubvenciói felemelését kérte.

A balatonparti vármegyék közül Veszprém megyét Kolosváry József alispán, Zalamegyét Lányi Ernő főmérnök, Somogy megyét Madár Endre alispán képviselték. Gróf Esterházy Mihály és Ferger Ferenc a gőzhajós társaság és Koszka Pál a déli vasút, végül Lángauer Valér a balatonfüredi bencések részéről volt jelen. Megállapodásról kimondotta az értekezlet vezetője, hogy a hajók létszáma ötre fölemelendő, hogy ezek naponta mindkét oldalán és kisebb közönléknél hosszjáratakat végezzenek, hogy a vitelbér leszálítandó és a hajó járása olyképp osztandó be, hogy minden egyes halatonparti telepről a másik telepre egy napon belül megfordulni lehessen. A feltételek betartása mellett 10 évre szerződést kötni hajlandók Veszprém megye évi 6000 korona, Somogy megye évi 6000 korona és Zalamegye évi 10,000 korona szubvencióval. A többi a déli vasutat, az apátság és az állam adja. Legalább 66,000 korona szubvenció szükséges, hogy a balaton tavi gőzhajózási társaság éviállhasson. Ha öt hajót fenntartani nem képes, bocssása vállalását az állam rendelkezésére. A kérdésnek a folyó év vége előtti rendezése elhalaszthatatlannak nyilvánított.

A fogyasztási szövetkezetek ellen. A győri kereskedői és iparkamara, válaszulva a kereskedelemügyi miniszter felhívására, Jerry Antal kir. tanácsos elnökletét alatt tartott mai üléséből fölterjesztést tett a fogyasztási szövetkezetek mostani működése ellen.

A kamara területén levő szövetkezetek — ugymond — eltérve alapszabályszerű rendeltetéseiktől, főként a néppárti propaganda szolgálatában állanak és a községek kereskedőt és szatócsait a verseny meg nem engedett eszközeivel, a terrorizmussal és a felekezeti ellentétek kiélesítésével tönkreteszik, az amugy is válságban küzdő kisipart pedig selejtes osztrák iparcikkek forgalomba hozásával létalajpában támadják meg. Ezenkívül valamennyi szövetkezet nem tagoknak is ad árut, csak keresztényi tagokat vesznek fel, üzletvezetőik tulajdon részes minden kereskedelmi képzettség hiánján van. Konkluzióban a kereskedelmi kamara előlőt a kedvezményezett, sőt lörvényellenes állapotot, melyet a területén levő fogyasztási szövetkezetek csinálnak és azt a tendenciájukat, melylyel — a szabad verseny figyelmét kívül hagyásával — a vidék kereskedő oszlatyát tönkreteszik. A kamara egyáltalán a szövetkezeteknél a létesítéssükör megjelölt céloktól oly eltéréseket lát, amelyek alkalmasak arra, hogy a kereskedelem törvény alapján feloszlatusuk bíróság kimondassék. A közterhek is aránytalanul elviselhetőbbben terhelik a szövetkezeteket, mint a kereskedőket. Mindezek alapján a kamara arra kéri a minisztert, hogy a szövetkezeteket terelje vissza a törvényes mederbe.

A kamara közgyűlése e jelentés tudomásul vétele után elvbene elhatározta, hogy kamarai székhatást épít, a debreczeni kamara kezdeményezésére felir az önálló vámerület érdekében, valamint az állatör-

REGÉNY SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyejev).

Írta: GORKIJ MAXIM.

(57)

— Nem az én dolgom, hogy értsek — mondta a szőke fiu, miközben a fejét csóválta. Már unta Fomat, gyanakodott, hogy amugy sem fizet pálinkát s egy kissé haragudott rá.

— No hát — mondta Foma oktató hangon. Meg volt elégedve, hogy a fiu engedett s nem vette észre, hogy milyen gunyosan és milyen ferde szemmel néznek rá.

— Olyan munkát kellene végezni — mondta Foma, miközben összeráncolta szemöldökét — olyant, hogy még ezer év múlva is emlegessék s azt mondják: Ezt a bogorodsi parasztot csinálták... igen.

A szőke fiu csodálkozva nézett Fomára s így szólt:

— Talán kiigyuk a Volgát?

Kacagott s a fejét rázta:

— Ezt nem lehet... mind megpukkadnánk.

Foma zavart lett, körülnézett: a parasztot hamisan, bántón, becsmérlően mosolyogtak. A nevetésük szurt, mint a tű.

Egy nagy, szürke szakállu, komoly paraszt, aki eddig egy szót sem szólt, hirtelen kinyitotta a száját, Foma felé közeledett s csöndesen mondta:

— Ha pedig fenéig innánk is ki a Volgát és megennénk ezt a hegyet — azt is elfeledik, nagyságos uram. Mindent elfelednek... az élet hosszú... Nem tudunk mi olyant csinálni, ami tovább megmarad, mint mi. Az igaz, hogy ilyen állást tudunk csinálni...

Mikor ezt így elmondta, nagyot köpött maga elé, elfordult Fomatól, elvegyült a többiek

közé s úgy eltűnt, mint az ég a fában. Fomat leverte az a beszéd; érezte, hogy a parasztot ostobának és nevetségesnek tartják. Hogy el ne veszítse tekintélyét s hogy érdeklődésüket újból fölélessze, komoly arcot vágott, fölfújta az arcat s harsogó hangon mondta:

— Három üst... három üst pálinkát fizetek.

A rövid szónak legtöbbször nagy a tartalma és az ereje. A parasztot tisztelettel léptek hátra, mélyen meghajoltak s boldog, örömtelt mosolygással és mormogással köszönték meg áldozatkészségét.

— Vigyotek a partra — mondta Foma, aki érezte, hogy izgatottsága újból kitörni készül. Valami fereg rágódott a szíven s nagyon szomorú volt.

— Nem jól érzem magamat — mondta, mikor a konyhába lépett, ahol Sasa elegáns rózsaszín ruhában üvegeket és edényeket rakogatott. Rossz kedvem van, Sasa! Ha legalább te tudnál segíteni rajtam.

Sasa figyelmesen nézett rá, leült a padra s miközben hozzásimult, így szólt:

— Ha rossz a kedved, bizonyosan kívánsz valamit. Mit?

— Nem tudom — felelte Foma s szomoruan intett a fejével.

— Gondolkodjál csak...

— Nem tudok gondolkodni. Nem ér semmit, ha gondolok az ember, — mondta Foma.

— Oh te... Gyerek! — mondta Sasa halkan és elment mellőle. A fejére nincs szükséged!

Foma nem értette meg s nem vette észre Sasa mozdulatát. Kezével a padra támaszkodva előre hajolt, a padlót nézte s miközben a testét hibáltta, így szólt:

— Olykor gondolodom... egyre gondolodom. Az ember lelke megtelik... szurokkal. Egyszerre aztán eltűnik minden, mintha elsülyedne valahova... Ilyenkor sőtétlé válik az ember lelke, üressé, mint egy üres pince, semmi sincs benne... Rettenetes! Mintha az ember

nem is ember volna, hanem örvény. Hogy mi kellene nekem?...

Sasa oldalról pillantott rá s elgondolkodva, halkan dudolni kezdett:

Ha a szél jár — tünnek a felhők...

— Utalatos élet az enyém! Mindig ugyanaz: emberek, időtöltés, bor. Dühös vagyok s szeretném agyonverni az embereket... Nem szeretem őket. Mi az ember? Nem tudom megfogni, hogy minek élnek. S ha igazat beszélnek... kiro hallgasson az ember? Az egyik ezt mondja, a másik amazt. És én semmit sem szólhatok.

Üres az élet, ha te nem vagy velem...

énekelte Sasa s a szembenfekvő falat nézte.

Foma még egyre hintázta a testét és így szólt:

— Olykor úgy érzem, hogy vétkeztem az emberek ellen... mind él és lármázik, én pedig félek s egyre magam elé bámulok. Mintha nem volna talaj a lábam alatt. Bizonyosan anyámtól örököltém ezt az érzéketlenséget! Majakin mondja, hogy olyan volt, mint a jég... És mindig vonzotta valami. Engem is vonz... az emberek felé vonz. Szeretnék közéjük menni s szeretnék így szólni:

— Segítsotek, testvéreim! Tanítsotok! Nem tudom, hogy miként kell élni. Bocssátok meg, hogy bűnös vagyok. De ha körülnézek, senkit sem látok, akinek megmondhatnám ezt. Senki sincs szükségem rá... mind gazember! Talán még rosszabbak, mint én... szegények ugy élni, mint ahogy élek. De ők nem törődnek vele. Ők tovább élnek.

Foma még heves, durva szitkokat fűzött a beszédéhez, aztán elhallgatott. Sasa hirtelen elhagyta a nótázást s elment Foma mellől. Az ablak alatt tombolt a vihar s az ablaktáblákhoz vadgosta a homokot, a kályhában pattogott a tűz, miközben élesen és mohón nyaldosta a rúzsát. Valahol az udvaron egy borju bögött keservesen.

(Folyt. köv.)

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 25. A sertésüzlet irányzata: élenkebb.
 A) *Hízott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli súlyban) 104—106 fillérig. Óreg közép (párónkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) 111—113 fillérig. Fialat közép (párónkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 111—112 fillérig. Fialat könnyű (párónkint, 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl), Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) 109—111 fillérig. Közép (párónkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 108—110 fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 106—108 fillérig.

Sertésletétszám 1902. aug. 23. napján volt készlet 45.751 darab. — 1902. aug. 24. napján telhajtatott 375 darab. 1902. augusztus 24. napján elszállított 1206 darab, 1902. augusztus 25. napjára maradt készletben 44.920 darab.

Napirend.

Napjár: Kedd, augusztus 26. — Római katolikus: Zefirin pp. — Protestáns: Zefirin. — Görög-orosz: (augusztus 13.) Maxim. — Zsidó: Ab. 23. — Nap ké: 4 óra 55 percor. — Nyugszik: 6 óra 35 percor. — Hold ké: 10 óra 33 percor este. — Nyugszik: 12 óra 55 percor délután.

A miniszterek nem fogadják.
Nemesi Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 óratól este 6-ig. Belépőj 50 fillér.
Nemesi Múzeum, Állattár, nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg.
Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—1-ig.
Meségyűjtési Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 2 óráig.
A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) d. e. 10-től 1 óráig.
Mentőegyesület helyisége a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig.
Egyetemi füvészkert az Üllői-úton délelőtt 7 óratól 12 óráig és d. u. 2 óratól 7 óráig.
Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap, Belépőj 60 fillér.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.* —
 Budapest, augusztus 25.

Az alacsony légnyomás északnyugat felől Közép-Európa felé terjeszkedett, míg a magas nyomás nyugati Oroszország felé került. A régi délkeleti depresszió ma is felismerhető. Az idő Nyugaton erős és hűvösebb lett, Keleten és Délen azonban száraz maradt. Hazánkban a hőmérséklet emelkedett és az idő csekély kivétellel száraz volt. *Kilátás.* Meleg, zivatarra hajló idő várható későbbi hőszünettel.

Kataphoresz

IDEG ÉS NEMIBETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobb ajánljuk

Dr. MITZGER

kidáváló gyógyhatásairól elismert intézet.

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után fizethető.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőszöbben ajánlható

Dr. KAJDACSY,
 v. cs. és kir. ezredorvos és kórház főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete
 IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (Átjáróház és lift használat).

A legelhanyagoltabb húgyszólyásokat, leg súlyosabb húgyszólyagbajokat, bujakóros sobeket, syphilit, és önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt
 az orvosi világ által legujjabb olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikort

Electro-Massage
 vagy Psychrophor

Által, magömléseket, nőknél fehér-folyást befecserkentés nélkül, a legmáskasabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében berfőlt ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrérbajokat gyógyít a legujjabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 óratól 4 óráig, este 7—8 óráig Nőeknek egy külön férfiaknak külön be és kijárattal. Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

A Budapesti kereskedelmi testületől fenntartott

Budapesti Kereskedelmi Akadémia

1902/1903. évben **negyvenhatodik évfolyamát** nyitja meg. Új szervezete szerint az intézet két tagozatra oszlik: a) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia felső kereskedelmi iskolájára, melybe a beiratások az V. ker., Alkotmány-utca 11. sz. a. levő iskolai épületben 1. évi szeptember 1-től 5-ig naponként a délelőtti órákban tartatnak. b) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia akadémia tanfolyamára, melybe a hallgatók csak érettségi bizonyítványok alapján ugyanott szeptember 10-től 15-ig iratnak be. Az intézet szervezését, fűvételét, föltételeit, alapítványi és tandíjmentes helyeit, ösztöndíjait stb. tárgyazó tudósításokat kívánatra mindenkinek megküldi a

Budapesti Kereskedelmi Akadémia igazgatósága
 (V., Alkotmány-utca 11. sz.)

Kérje ingyen

világhírű találmányomat, a

Guzi-kenőcsöt

melyet mindenkinek, ki címét velem közli, 100 oldalas képes árjegyzékkel **bermentve küldök.** Minden nézám vásároló cipőért 1 évi írásbeli jótállást vállalok, ha **Guzi-kenőccsel** bekeni, hogy a bőr repedése ki van zárva, **elszakadása esetén ingyen megcsinálom.** Minden cipőhöz

1 pár elegáns cipő-sámfát
 és egy tégely Guzi-kenőcsöt, mely a vixelést fölöslegessé teszi, adok INGYEN.

Vidékre legpontosabban mérték, ha **harisnyába papírlapra állva a lábtaal körvonalát** lerajzoljuk. Nem megfelelő kísérletek vagy a pénzint minden levonás nélkül haladéktalanul visszadom. — Postal széküldés az egész világra.

Elegáns gavalér víz fűzőcső	3.20
Női tógos v. fűzős elegáns zergébőrű . . .	3.—
Férfi bazarla, erős, sima cipő	3.—
Barna gavalér fűzős	3.50
Elegáns, szalon-lakk, fűzős vagy csúgos . . .	4.—
Tiszttel könnyű sima cipő	4.—
Páratl dírat, box-calp, fűzős vagy gombos . .	4.50
cipő, föltűző elegáns	4.—
Ugyanaz kiragott csaitos	2.50

Tankönyvek
 a felső kereskedelmi isk. számára.

Tanárok, szülők és magántanulók figyelmébe ajánlván.

A nagy, kir. vállalás- és közoktatásiügyi miniszterünk által engedélyezett felső kereskedelmi iskolai tankönyvek jegyzéke.

Megrendelhetős **Lampel Róbert (Wodianer F. és Flai)** és. és kir. udvari könyvkereskedés kiadó-hivatalában Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám alatt.

Magyar olvasókönyv. Dr. Balassa Józseftől. I. kötet 3 kor., II. kötet 2 kor. 80 f., III. kötet 3 kor.

Poetika. Olvasókönyvvel. Dr. Nagyessy Lászlótól. 3 kor. 20 f. Dr. Riedl Frigyesétől 2 kor. 80 f.

Rhetorika. Olvasókönyvvel. Dr. Nagyessy L-től 3 kor. 20 f. Dr. Riedl Frigyesétől 2 kor. 80 f. Dr. Zilinszky Aladártól 3 kor.

Irodalomtörténet. Olvasókönyvvel. Tóth Sándortól. I. kötet 3 kor. 20 fill., II. kötet 2 kor. 80 f. Dr. Váczy Jánostól. I. kötet 4 kor. 80 f., II. kötet 3 kor. 80 f., Dr. Weszely Ödöntől.

Magyar verstan. Bekics Ignáctól. 1 kor. 20 f.

Költői olvasmányok. Tóncs és Loosztól. 2 kor. 40 f.

Magyar helyesírás szabályai. Összeállította Hoffmann Mór. 40 f.

Magyar fogalmazó. Sándor Domokostól 3 kor.

Paranesis. Kölcsey Ferentől. 80 f.

Német grammatika. (Deutsche Grammatik). Felsmann Józseftől. 2 kor. 80 f.

Német nyelvtan. (Deutsche Sprachlehre). Fleischhacker M. Fr. és dr. Kárpáti L-től. 2 kor. 80 f.

Rendszeres német nyelvtan. Dr. Kemény Ferentől. 2 kor. Endrei Akostól. 2 kor.

Német olvasókönyv. Garai Ede és Jesze K.-tól. I. köt. 2 kor. 40 f., II. köt. 4 kor.

Német tan- és olvasókönyv. Dr. Heinrich G.-tól. I. köt. 2 kor. 80 f., II. köt. 2 kor. 80 f., III. köt. 2 kor. 40 f., IV. köt. 2 kor. 40 f.

Magyar-német kereskedelmi levezetés. Garai E. és Pinterits K.-tól 4 kor.

A német irodalom rövid vázlat. Heinrich G.-tól. 2 kor. 40 fillér.

Német stílusgyakorlatok. Garai Edétől 2 kor. Endrei Akostól 2 kor. 40 f.

A német helyesírás. Dr. Kemény Ferentől 50 f.

A német helyesírás szabályai. Schwicker J. H. és Tibber A.-tól. 1 kor. 20 f.

A német ritmika alapvonala. Felsmann J.-tól. 80 f.

A német ritmika oktatás a német nyelv tanulására. Röder Adolfól. Teljes 40 levélben. 16 kor. Egy-egy levél 40 fillér.

Deutsches Stilbuch. Dr. Schwicker J. H.-tól. I. rész. 1 kor. 28 f., II. rész 2 kor. 40 f.

Német-magyar, magyar-német szótár. Dr. Schack Béla és Bartos F.-tól.

Francia nyelvtan és olvasókönyv. Mébold és Ujvári B.-tól. I. kötet. 1 kor. 80 f., II. köt. 2 kor. Bartos és dr. Chovancsák I.-tól. I. rész 2 kor. II. rész 2 kor. Bartos és Dr. Klimó M.-tól. Dr. Theisz Gyulától. Haladóké tanf. 2 kor.

Rendszeres francia nyelvtan és olvasókönyv. Mébold F. és Ujváry B.-tól 4 kor.

Kis francia nyelvtan. Dr. Theiszától. 1 kor. 60 f.

Petite grammaire française. Dr. Theisz Gyulától 1 kor. 60 fillér.

Francia olvasókönyv és szögyűjtemény. Bartos és Chovancsák I.-tól. I. rész 60 f., II. rész 80 f.

Francia olvasó- és gyakorlókönyv. Dr. Theisz Gy.-tól. I. rész 1 kor. 60 f., II. rész 1 kor. 80 f., III. rész 3 korona.

A francia kereskedelmi levezetés. Bartos és Matyóka K.-tól 2 kor. 40 f.

Ehhez francia olvasó- és gyakorlókönyv. Bartos F. és Matyóka K.-tól. 2 kor.

Francia-magyar és magyar-francia szótár. Dr. Theisz Gy. és Matskássy J.-tól. Francia-magyar rész, I—IV. füzet. Egy-egy füzet 1 kor. 25 f.

Francia társalgó. Dr. Kálmán Miksától. 1 kor.

Francia nyelvtan. Dr. Kemény F. és Klimó M.-tól. 1 kor. 20 f.

Francia stílusgyakorlatok. Kemény és Klimó M.-tól. 1 kor. 20 f.

Agulár Ignác
 RUDAPEST,
 KEREPESEI-UT 30. SZ.
 a Rókus-kórház templomával szemben.

Most jelent meg!

Latin-magyar Zsebszótár
 középiskolák számára.

Szerkesztette:
SCHMIDT JÓZSEF
 állami főgymn. tanár.

I. rész: Latin-magyar. II. rész: Magyar-latin.

Egy-egy rész csinos a vászonkötésben 2 korona.
 Mindkét rész egy erős félbőr-kötésben 4 korona.

A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár aránylag kis helyen mindást nyújtja, a mire a tanulónak szüksége van. Schmidt szótára nem hagyja a tanuló kérdéseit válaszban felelet nélkül, mert időbe éppem csak a kérdések lebegtek folyton munkája készítésénél. Minden egyes szócikket megjelölik, hogy a könyve felet gyönyörű tanulóra gondolt a szerző, ennek a személyné igyekszik látni, egyre arra gondolt, hogy ennek munkáját könnyítse.

Hog vagyunk győződve, hogy ezt a szaktanárak is fel fogják ismerni és egy a tantárak, mint a tanuló szempontjából maguk fogják legjobban előmozdítani az értekes munkának gyors elterjedését. Ez a munkájuk annál könnyebb lesz, mert a díszes vászonkötés, nyomdálkodás is szép kiállítás, a szemre néve kellemes botákkal szedett szótár egy-egy rész. Ára mindössze 2 korona.

Megjelent és kapható az „ATHENAEUM” irod. és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII., Kerepesi-ut 54. sz.

ALKALMI

BUTOR-ELADÁS.

Nagyon ajánlom a t. butorvázárú közönségnek, hogy mielőtt szükségletét bárhol fedezné, tekintse meg butortelepemet, ahol az összes eddig mintául szolgáló asztalos- és kárpított butorok, melyen leszállított árban adtnak el. Nagy választék egyszerű butorokban, valamint a legdrágább kivitelű.

Dósa Kálmán Erzsébet-tér 18. sz.
 Sas-utca sark.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

ÁLLAMTITKÁRSÁG HÍRDETESEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-kürt 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódszoknál a hirdetés számát a kiadóhivatalnál mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket képzett hirdetőnkben és eredeti nyugalom mellett még a közelebbi években lehet feladni!

Breuer növények dohánnyal.

Terés-kürt 64. szám alatt.

Deutsch Miksa Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát hirdetői iroda V. ker. Fűtő-utca 4. szám.

Engelmann Mór győrszabolcsi IV. ker. Kálmán-ut 2. szám.

Frank Pál könyvkereskedő K. V. ker. Csirák-féle palota.

Fischer J. D. hirdetői iroda IV. ker. Gerlic-utca 1. szám.

Goldberger A. V. hirdetői iroda V. ker. Váci-utca 11. szám.

Goldner Jozsef Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker. Fő-utca 17. szám.

Haasenstein és Vogler hirdetői iroda V. ker. Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits dohánnyal Kerepesi-ut 50. (Takarék-szépül.)

Kernberg Rozália dohánnyal K. V. ker. Múzeum-kürt 18.

Leopold Gyula hirdetői iroda VII. ker. Erzsébet-kürt 54. I. em.

Mosse Rudolf hirdetői iroda Ferenczy-ter 3.

Mezel Antal hirdetői iroda IV. ker. Eötvös-ut 1. szám.

Nemetsek A. J. újság-árulása IV. ker. Felső-ut 3. szám.

N. J. Nagel Ottó könyvkereskedő Múzeum-kürt 2. sz. (Nemzet-Színház bérlete).

Rohoncz Hanna dohánnyal VI. ker. Andrássy-ut 48. szám.

Sikráy Samu hirdetői iroda VI. ker. Váci-kürt 38. szám.

Sopronyi V. dohánnyal VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór dohánnyal IV. ker. Keckemé-utca 14. szám.

Szawatz József hirdetői iroda V. ker. Marokni-utca 4. sz.

Schönwald Ferenc dohánnyal Ferenc-kürt 31. szám.

Tenczer Gyula hirdetői iroda IV. ker. Szervíz-ter 3. szám.

Toldi Lajos könyvkereskedő II. ker. Fő-utca 2. szám.

Weitzenfeld Jakab király-utca 1.

Zíper és König szemkereskedés VI. ker. Andrássy-ut 4. szám.

Minden apróhirdetést, melyet az este 6 óráig feladnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.

Édes szüvecském! Be kínos életem... Harmonikadikó...
13251

Holdogságom. Szeretlek...
13251

Bánatosnak levelem van...
13250

Demise. Kártyádat megkaptam...
13259

Találkoznék-e a fővárosban...
13267

Ki volna hajlandó minden érdeket...
13248

600 koronát keresek...
13243

3-400 forinttal rendelkező...
13243

Folyó év november 1-én...
13244

Bölcsészeti doktora...
13244

Képezésné K. V. ker. Péntek...
13244

Gyablonkereskedők...
13244

Szegény...
13244

Házgodnoki...
13244

Fekete szegű!...
13244

Cimlirók felvételen...
13250

Egy 3 polgári...
13250

Vaszek...
13250

Szobát keres...
13250

Egy olcsó zongorát...
13250

Rendkívül...
13250

Kolbász...
13250

Pestgyarkorok...
13250

Gyermektelen...
13250

Fodrászletet...
13250

Eladó urilak...
13250

Kerékpár...
13250

Videkiek...
13250

Kiadó...
13250

Hőviz...
13250

Francia...
13250

Kiváló...
13250

Butor...
13250

Cimbalmozni...
13250

Singer-vertigépek...
13250

Szalón...
13250

Mesés olcsóság...
13254

Cinios...
13254

Különbejártat...
13254

Fodrászletet...
13250

Egyetemi halgató...
13250

Vig, szolid...
13250

Fűszerkereskedés...
13257

Kisebb...
13258

Egyetemet...
13258

Korrepítőrnak...
13259

Fodrászletemet...
13259

Cukrászda...
13259

Fülöp Mihály...
13205

Weiner A. utodánál...
13233

Zalogházban...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Alkalmi ajándék...
13233

Csemegeszöllés...
13254

Keveset használt...
13254

Butorok...
13254

Butor...
13254

Butorkaktár...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Keveset használt...
13254

Butorok...
13254

Butor...
13254

Butorkaktár...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

Butor...
13254

A. t. igazgató és tanító...
13254

Általános engedélyezett...
13254

Magyar abécé olvasó...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Magyar nyelvtanok...
13254

Nyomatott a „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvételével Budapest, IX. Úllí-ut 25.